

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Terveystenhoitajakoulutus

Siira Jyrkilä
Enni Kettunen

MONIKKOPERHEIDEN ISIEN KOKEMUKSIA ROOLISTAAN JA TUEN
TARPEESTA

Opinnäytetyö
Lokakuu 2017

OPINNÄYTETYÖ
Lokakuu 2017
Terveystenhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
p. 050 405 4816

Tekijät
Siira Jyrkilä, Enni Kettunen

Nimeke
Monikkoperheiden isien kokemuksia roolistaan ja tuen tarpeesta

Toimeksiantaja
Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry

Tiivistelmä

Monikkoperheessä lapsia on syntynyt tai syntyy vähintään kaksi kerrallaan. Monikkoperheellisyys on ollut kasvussa viimeisten vuosikymmenien ajan, ja monikkoperheiden tukeminen vaatiikin siten vielä kohdistetumpaa huomiointia. Vaikka arki on usein raskasta ja vanhemmat väsyneitä, lapset ovat yleensä perheelle moninkertainen onni. Kiireisen arjen keskellä myös isiltä vaaditaan osallistumista lastenhoitoon alusta alkaen. Osallistumisesta huolimatta monet isät kokevat jäävänsä ulkopuolisiksi.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää monikkoperheiden isien kokemuksia isyydestä ja tuen tarpeesta perheen arjessa. Kokemuksia kartoitettiin sähköisellä kyselyllä. Tutkimustehtävinä oli saada tietoa siitä, miten isyyttä kuvataan monikkoperheissä, miten isät kokevat lasten syntymän, saavatko isät toivomaansa tukea ja huomioidaanko heidät neuvolassa toivomusten mukaan. Saadut tulokset analysoitiin teemoittelun avulla. Tulokset antoivat lisää tietoa siitä, että isät haluaisivat valmennusta isyyteen, vertaistukea sekä tulla kohdatuksi neuvolassa tasavertaisena vanhempana.

Jatkokehitysideoita voisivat olla opaslehtiset isille ja terveydenhoitajille. Isille tarkoitettussa opaslehtisessä voitaisiin muun muassa kertoa rooliin kasvamisesta ja vanhemman väsymisestä sekä annettaisiin käytännön vinkkejä arkeen. Isiä tuettaisiin vastuunottoon ja osallistumaan neuvolakäynneille. Terveystenhoitajille tarkoitettussa opaslehtisessä voitaisiin puolestaan kertoa, kuinka kohdata monikkoperheet ja erityisesti isät. Heitä ohjattaisiin kannustamaan isiä osallistumaan enemmän lastenhoitoon. Terveystenhoitajia olisi hyvä muistuttaa myös saatavilla olevista tukimuodoista, jotta he osaisivat kertoa niistä monikkoperheille.

Kieli
suomi

Sivuja 39
Liitteet 5
Liitesivumäärä 5

Asiasanat
isyys, rooli, monikkoperhe, tukeminen

THESIS
October 2017
Degree Programme in Nursing

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 50 405 4816

Authors

Siira Jyrkilä, Enni Kettunen

Title

Experiences of Multiple-Birth families Fathers experiences of Their Role and Need for Support

Commissioned by

Multiple Birth Association of North Karelia

Abstract

In the multiple-birth family there is at least two children born at the same time. The number of multiple-birth families has been growing for decades and supporting them requires even more targeted recognition. Multiple children are usually a blessing for the family, even though weekdays are often hard and parents are tired. In the midst of busy weekdays, it is essential that also fathers to also participate in the childcare from the beginning. Despite participation, many fathers feel left out.

The purpose of this thesis was to study fathers' experiences of fatherhood and need for support. Experiences were explored through an electronic survey. Research tasks were to find out how fatherhood is described, how fathers feel about the birth of their babies, if fathers get the support they hope for and if they are get the recognised at the child health clinic according to their wishes. The results were analysed by thematising. The results yielded that fathers would like to have fatherhood training, peer support and to be encountered as an equal parent.

Development ideas include information leaflets for fathers and public health nurses containing information on growing into the role of a father and tiredness experiences by parents. In addition, practical tips for everyday life could be given. Fathers would be supported to take responsibility and to participate in the child health clinic visits. In the leaflet aimed at public health nurses, there could be information on how to encounter multiple-birth families, especially fathers, and how to encourage fathers to participate more in childcare. It would be good to remind public health nurses about the available support forms for multiple-birth families.

Language

Finnish

Pages 39

Appendices 5

Pages of Appendices 5

Keywords

fatherhood, role, multiple-birth family, supporting

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Isyys	6
3	Monikkoperhe	8
4	Isyys monikkoperheessä.....	9
4.1	Valmistautuminen isyyteen odotusaikana	9
4.2	Isien osallistuminen synnytykseen.....	10
4.3	Isä-lapsisuhde.....	11
5	Monikkoperheiden tukeminen	13
5.1	Isien tuen tarve	13
5.2	Neuvolan antama tuki	14
5.3	Monikkoperheet ry:n antama tuki.....	16
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä.....	16
7	Opinnäytetyön toteutus	17
7.1	Laadullinen opinnäytetyö	17
7.2	Kohderyhmä ja aineiston hankinta.....	18
7.3	Aineiston analyysi	20
8	Opinnäytetyön tulokset monikkoperheiden isien kokemuksista	22
8.1	Isyyden kuvaaminen	22
8.2	Riemu lasten syntymästä.....	23
8.3	Tuki isälle itselleen ja perheelle	23
8.4	Neuvolassa saatu huomiointi.....	24
9	Pohdinta.....	25
9.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	25
9.2	Toteutuksen ja tutkimusmenetelmän tarkastelu	27
9.3	Opinnäytetyön luotettavuus	28
9.4	Opinnäytetyön eettisyys.....	31
9.5	Oppimisprosessi ja ammatillinen kasvu	34
9.6	Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja kehittämisideat	35
Lähteet	38

Liitteet

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Kyselylomake
Liite 3	Esimerkki teemoittelusta
Liite 4	Opinnäytetyöprosessin eteneminen
Liite 5	Toimeksiantosopimus

1 Johdanto

Vanhemmuus saa alkunsa raskausaikana ja tarkoittaa molempien vanhempien kohdalla oikeutta ja velvollisuutta olla läsnä lapsen elämässä. Tulevalta äidiltä ja isältä vaaditaan tekoja ja valintoja. Vanhemmuus saa ihmisen ajattelemaan, toimimaan ja näkemään mielikuvia vauvasta sekä itsestään vanhempana. Isän osallisuus vanhempana voi näkyä muun muassa isyyden ohenemisena tai vahvistumisena. Ohentunut isyys viittaa vaikeuteen aikuistua ja löytää omat tavat lapsen kanssa toimimiseen. Isä on psyykkisesti etäinen lapselle, vaikka fyysisesti onkin läsnä. Vahvistunut isyys puolestaan tarkoittaa isän sitoutumista vauvan odotukseen ja hoitoon, tunnesiteen luomista sekä kokonaisvaltaista vastuuta lapsesta ja tämän hyvinvoinnista. (Laru 2017.)

Hermansonin (2012a) mukaan muutos miehestä isäksi ei suju aina kivuita eikä hetkessä, vaan se on yhtä suurta prosessia. Isäksi kasvuun vaikuttaa miehen oma suhtautuminen isyyteensä, samoin kuin lähiympäristö. Se, että pari on yhdessä suunnitellut ja päättänyt hankkia lapsen, on varsin merkityksellinen asia isän vastuuntunnon kehityksessä. Yllätyslapseenkin kiintyminen voi kuitenkin onnistua hyvin. Isän kannattaa olla läsnä lapsen elämässä alusta saakka ja hyödyntää isyysloma. Silloin isä pääsee hoitamaan lastaan vastuullisesti ja huomaa yleensä isyysloman olevan lomailun sijasta vaativaa työtä.

Monisikiöisiä lapsia syntyi Suomessa 1496 vuonna 2015 (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2016). Kaikista vuonna 2015 syntyneistä monikkolapsista 736 oli kaksossyntyisiä ja kahdeksan kolmosyntyisiä (Suomen Monikkoperheet ry 2017a). Syntyvyyden vaihteluista huolimatta monikkoperheellisyys on ollut kasvussa vuosikymmenien ajan. Osin tämä selittyy ensisynnyttäjien korkeammalla iällä. (Hyväluoma 2010, 422.)

Tuen tarve tiedostetaan usein, mutta tukea arkaillaan tai jopa häpeilläään pyytää (Karhumäki 2009, 132). Yksilöllinen tukeminen vaatii tarpeiden selvittelyä, mutta

eniten isät haluavat käytännön apua sekä tunne- ja tietotukea (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 18, 30). Monikkoisät kokevat saavansa tukea ammattilaisilta useammin kuin monikkoäidit ja muut isät (Karhumäki 2009, 135).

Opinnäytetyön toimeksiantaja, Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry, esitti toiveen tutkia monikkoperheiden isien kokemuksia. Yhdistyksessä oli huomattu isien tarvitsevan tukea roolinsa vahvistumiseen ja arjessa toimimiseen. Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää monikkoperheiden isien kokemuksia isyydestä ja tuen tarpeesta perheen arjessa.

2 Isyys

Kasvaminen isän rooliin on samalla tavalla suuri muutos kuin äidiksi tulo. Todellisuus isäksi tulemisesta konkretisoituu usein vasta vauvan synnyttyä, huolimatta vanhempien yhteisestä odotusajasta. Vanhempien jaksamista tukee toimiva parisuhde, joka on riippuvuussuhteessa perhe-elämän kanssa: perhe-elämän hyvä onnistuminen edesauttaa vanhempien välistä parisuhdetta. Tämä keventää myös miehen paineita isän rooliin kasvaessa sekä saa miehen osallistumaan lastenhoitoon aktiivisemmin. Parisuhteen päättymisen eroon puolestaan horjuttaa usein lapsen ja isän välistä yhteyttä. (Riihonen, Oulasmaa & Laru 2017.)

Huttunen (2000, 39 - 40) on havainnut, että isät osallistuvat yhä aktiivisemmin lastenhoitoon, ja erityisesti tätä arvostetaan puheessa, mutta tasavertaista vanhemmuutta ei ole vielä saavutettu. Osallistuvalla isyydellä on esteitä, joista korostetaan miehisyyksäsityksiä, perinteistä naiskulttuuria, psykologian isäkuva ja yhteensovittamisen ongelmia työn ja perheen välillä. Miehisyyksäsityksissä korostuu maskuliinisuuden merkitys ja se, että isät ovat kautta aikojen toimineet perheen päänä ja elättäjänä. Isän täytyy olla vahva ja syvällistä tai tunnepohjaista isyyttä ei ole mielletty miehisyyteen. miehelle ei ole sallittu hoivaavaa roolia.

Huttusen mukaan (2000, 42, 44 - 45) perinteinen naiskulttuuri ja ideologia hoivaavasta vanhemmasta on jättänyt äideille vastuun lasten hoidosta. Nykyisin naiset eivät pelkästään halua jäädä kotiin, vaan ansiotyöhön palaaminen houkuttaa samoin kuin korkeampi koulutustaso. Nämä asiat ovat johtaneet perheiden sisäisiin järjestelyiden muutoksiin eli isät joutuvat osallistumaan kotitöihin ja lastenhoitoon uudella tavalla. Psykologian isäkuva puolestaan antaa tietoa siitä, että lapsi osaa erottaa vanhemmat toisistaan ja näin luo heihin erilaiset suhteet. Varhaisen kiintymyssuhteen luominen isän näkökulmasta saa paremmat edellytykset, jos isä on lapsen elämässä mukana jo heti ensi hetkistä. Tanskassa tehty selvitys paljastaa kaksi yleisintä syytä, miksi isät eivät pidä isyyslomaa. Nämä ovat työesteet ja taloudelliset syyt.

Isän rooliin kasvaminen vaatii tunteita, kokemusta ja toimintaa. Positiivisiin tunteisiin voivat kuulua ilo ja ylpeys, etenkin isien kuullessa ensi kertaa vauvojen sydänäänet. Sallittuja ovat myös ahdistuksen, epäilyksien ja pelon sekaiset tunteet. Huolet voivat liittyä monikkolapsien hoitoon tai perheen taloudelliseen tilanteeseen. Monen isän mielessä on sama kysymys: Miten pystyn olemaan hyvä isä ja hyvä puoliso? Isyys ei ole pelkästään tunteita, vaan myös luottamusta itseensä. Kehittämällä vanhemmuuttaan oppii tunnistamaan vauvojen tarpeet. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2011, 32 - 33.)

Isät ovat tervetulleita, mutta samalla odotettuja osallistumaan perhevalmennukseen. Samalla tavalla heitä odotetaan mukaan synnytykseen sekä osallistumaan vauvan hoivaamiseen, kotitöihin ja palkkatyöhön. Osa isistä kokee raskauden aikana ulkopuolisuuden tunnetta ja etäisyyttä koko asiaan. Kyseisten tunteiden on tulkittu olevan yhteydessä miesten kyvyttömyyteen kokea raskauden ilmentymää suoraan. Toiset isistä kokevat, että heidät unohdetaan perhevalmennuksissa tai heitä ei huoliteta mukaan. Tämä lisää ulkopuolisuutta entisestään. Tutkimuksessa käy ilmi, että työasiat estävät monia miehiä osallistumasta valmennuksiin. (Chin, Hall & Daiches 2011, 4, 12.)

3 Monikkoperhe

Monikkoperhe määritellään niin, että perheeseen on syntynyt tai syntyy vähintään kaksi lasta kerrallaan. Puhutaan siis kaksosista, kolmosista ja niin edelleen. Monikkoperheeseen voi kuulua myös lapsia, jotka ovat syntyneet yksittäin. (Suomen Monikkoperheet 2017b.) Monikkoperheiden vanhempien tulisi saada asianmukaista tietoa heitä tukevilta tahoilta, sillä perheet kohtaavat monia haasteita. Kunnollinen tieto auttaa perheitä arjessa ja siinä jaksamisessa. Perheille annettavan tiedon tulisi kattaa sekä raskausaikaa että tulevaa monikkoarkea. Myös sosiaalinen ja emotionaalinen tuki on tärkeää. (Karhumäki 2009, 135.)

Monikkoperheiden vanhemmat kokevat erilaiset asiat haastaviksi perheen elämissä. Usein äitejä huolettaa jaksaminen, kun taas isiä toimeentulo. Monikkoperheiden palvelujen piirissä tulisi ottaa esiin vanhempien jaksaminen. Ennaltaehkäisevät toimet ja taloudellinen tuki voivat parantaa huomattavasti perheiden hyvinvointia. Perheillä on erilaiset tarpeet, jotka tulee ottaa selville tuen tarvetta määriteltäessä. Vertaistuki sekä perhe- ja lähisuhteet ovat monikkoperheille tärkeitä. Monikkoperhettä tukiessa on tärkeää korostaa vanhempien tasavertaisuutta ja tukea molempia ottamaan vastuuta perheen arjesta. Tämä tukee sekä vanhempien parisuhdetta että hyvinvointia koko perheen osalta. (Karhumäki 2009, 135.)

Tasavertainen vanhemmuus määritellään niin, että isä ja äiti osallistuvat molemmat arjen järjestämiseen, lasten kasvatukseen ja perheen sisäiseen päätöksentekoon tasapuolisesti. Yhdessä vanhemmat voivat sopia vastuun perhe-elämästä ja vanhemmuudesta. Perhe-elämän järjestelemisessä voi ilmetä haasteita, mutta niistä selviää toista tukemalla ja keskustelemalla. Jokaisella perheellä on omat tapansa toteuttaa tasavertaista vanhemmuutta. (Kuittinen 2014.)

4 Isyys monikkoperheessä

4.1 Valmistautuminen isyyteen odotusaikana

Kowlessarin, Foxin ja Wittkowskin (2015, 107, 115, 118 - 119) tutkimuksessa on todettu, että nykyään miehiin kohdistuu isänä yhä enemmän odotuksia. Raskausaikana isän rooli on vielä nykyisinkin vähemmän ymmärretty. Matkalla isyyteen miehet kokevat emotionaalisia, psykologisia ja käyttäytymisen muutoksia. Tutkimuksen isät kokevat eniten huolta kumppaninsa raskaudesta. Ensimmäisen kolmanneksen aikana isät tuntevat olevansa etäisempiä ja erillään raskauskokemuksesta. Heidän tunteitaan laiminlyödään ja rooliaan väheksytään. Toisella kolmanneksella isien kokemukset lähentyvät äitien kokemuksia, mutta on hyvinkin mahdollista, että isä saattaa tuntea itsensä esimerkiksi masentuneeksi. Isälle alkaa muodostua kiintymyssuhde syntymättömään lapseen, kun hän voi tuntea lapsen liikkeitä äidin mahasta päältä. Viimeisellä kolmanneksella isä tuntee olevansa valmistautunut isyyteen. Silloin mielessä on oma isäsuhde ja yhdessä tekeminen lapsen kanssa, kunhan lapsi syntyy.

Vuonna 2016 voimaan tullut Isyyslaki (11/2015) säätelee isyyden tunnustamista, jonka tavoitteena on lapsen ja isän välisen sukulaisuussuhteen vahvistaminen. Tunnustamisen voi tehdä ennen tai jälkeen lapsen syntymän. Ennen lapsen syntymää isyyden voi tunnustaa neuvolakäynnillä, mikäli tapaus on selvä, esimerkiksi pariskunnan eläessä avoliitossa. Isyys vahvistetaan kuitenkin vasta, kun lapsi on syntynyt. Jos isyys tunnustetaan lapsen syntymän jälkeen, sen toteutuksesta vastaa lastenvalvoja. (Maistraatit 2017.)

Isyyden tunnustaminen on nykykäytännön mukaan vaivattomampaa vanhemmille. Etenkin isät voivat säästää työaikaa, kun he voivat hoitaa tunnustamisen samalla käydessään äidin mukana neuvolakäynnillä. Neuvolan toiminnassa tämä puolestaan lisää asiakas- ja perhekeskeisyyttä, vanhempien odotuksiin vastaamista ja isien saamista neuvolan asiakkaiksi. Odotusaikana tehty isyyden tunnustus tukee isien vanhemmuuden kokemusta ja mahdollistaa myös neuvoloiden lisätuen antamisen. (Pelkonen & Hakulinen 2015.)

4.2 Isien osallistuminen synnytykseen

Synnytyksessä isät kokevat usein olevansa voimattomia ja epävarmoja roolistaan, kun heidät pyydetään synnytyssaliin. Tilanteissa epävarmuutta lisää hoitohenkilökunnan käyttämä ammattikieli, jota isät eivät aina ymmärrä. (Chin ym. 2011, 12.) Isän läsnäolo synnytyksessä tuo etuja sekä miehelle itselleen että synnyttävälle äidille. Isä voi parhaimmillaan lisätä äidin luottamusta kykeneväisyyteensä synnytyksessä, auttaa häntä rentoutumaan, lohduttaa ja samalla lievittää stressiä. Vierellä oleminen ja tukeminen vähentävät äidin kokemia ikäviä tunteita, kuten hermostuneisuutta, pelkoa ja synnytyskipuja. Samalla se lisää turvallisuuden tunnetta. Isä hyötyy puolestaan saamalla ainutlaatuisen mahdollisuuden nähdä vastasyntynyt heti ja kuulla tämän ensimmäinen itku. Tästä alkaa läheisen suhteen muodostaminen aivan ensi hetkistä alkaen. (He, Vehviläinen-Julkunen, Qian, Sapountzi-Krepia, Gong & Wang 2015, 72 - 74.)

Karttunen, Pekonen ja Huttunen (2017, 30 - 31) kertovat, että isän ollessa luottavainen, rauhallinen ja asiaan perehtynyt hän pystyy tarjoamaan synnyttäjälle korvaamattoman tuen. Miehen suhtautuminen ja asenne synnytystä kohtaan vaikuttaa synnytyksessä vallitsevaan tunnelmaan. Isille vauvojen maailmaan tulo on jopa voimaannuttava kokemus. Tärkeimpiä tehtäviä ovat kuitenkin synnyttäjän rohkaisu, kannustus ja uskon luominen siihen, että hän jaksaa, osaa sekä pystyy saattamaan vauvat maailmaan. Ensimmäisen ihokontaktin antajana voi toimia yhtä lailla isä kuin äitikin.

Karttusen ym. (2017, 31) mukaan keisarileikkauksessa korostetaan isän roolia, sillä isän täytyy huolehtia vastasyntyneistä, kun äiti on heräämössä. Epäsäännöllisessä synnytyksessä voi olla mahdollista, että isä ei pääsekään mukaan synnytykseen. Näihin tilanteisiin lukeutuu esimerkiksi hätäkeisarinleikkaus, johon ei oteta mukaan ulkopuolisia äidin nukutuksen takia. Hätäkeisarinleikkauksessa merkityksellistä on tiedottaa isää synnytyksen kulusta sekä vauvojen ja äidin voinnista. Vaikka isä ei olisikaan mukana synnytyksessä, se ei estä häntä luomasta läheistä suhdetta lapsiinsa.

Yhteinen kokemus synnytyksestä yhdistää vanhempia ja luo lisää ymmärrystä heidän välilleen. Isistä yli 80 % kokee synnytyskokemukseen liittyvän rakastumisen puolisoon, onnellisuuden vauvasta, kiitollisuuden, ylpeyden isyydestä samoin kuin vauvasta. (He ym. 2015.) Lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin vaikuttaa suoraan isän käyttäytyminen ja kokemukset. Aiemmissa tutkimuksissa on osoitettu, että isän läsnäolo nostaa sairaalahoidossa olevien keskosten painoa paremmin ja nopeuttaa kotiutumista. (Punamäki 2011, 95.)

4.3 Isä-lapsisuhde

Monikkolapset syntyvät usein ennenaikaisesti, ja se keskeyttää vanhemmuuteen valmistautumisen. Vanhemmat kantavat huolta lapsen selviytymisestä ja lapsesta irtautumisesta, millä on vaikutusta kiintymyssuhteen kehittymiseen. Vanhemman riittävä vastavuoroinen vuorovaikutus ja emotionaalinen läsnäolo antavat perustan lapsen turvalliselle kiintymyssuhteelle. (Korja 2011, 184, 187.)

Keskosen vuorovaikutus on suppeampaa täysiaikaiseen vauvaan verattuna, ja vanhempi joutuu turvautumaan paljon kosketusta sisältävään sekä aktiivisempaan vuorovaikutukseen. Varhaisen suhteen suojaava tekijä keskosen näkökulmasta on koskettaminen ja sylissä pitäminen. Kenguruhoito on hyvä keino tukea läheisyyttä, ja isäkin voi sitä toteuttaa. Siinä lapsi lepää vanhemman paljaan rinnan päällä vaippasillaan. (Korja 2011, 189, 193 - 194.) Hoitohenkilökunnan tulee valmistaa vanhempia lapsen kotiutumiseen esimerkiksi ohjeistamalla vauvojen nukkumisasennoista, sillä kätkytkuoleman riski lisääntyy vauvojen oppiessa kääntämään kasvot alustaa vasten (Lehtonen 2009; Joanna Briggs Institute 2010).

Miehen on isäksi tullessaan hyväksyttävä kenties elämänsä isoin muutos. Lapsen syntyessä rooli, ajankäyttö, taloudellinen tilanne, puoliso ja parisuhde muuttuvat. Muutokset saattavat herättää erilaisia, sekä positiivisia että negatiivisia tunteuksia miehessä. Isän tulisi ottaa oma paikka perheessä sekä muistaa, että molemmat vanhemmat toimivat eri tavoilla ja antavat lapselle eri asioita, mutta ovat silti yhtä tärkeitä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

Monikkoperheessä isä joutuu yleensä osallistumaan aktiivisemmin vastasyntyneiden hoitoon ja muihinkin töihin. Tekemistä on enemmän kuin vain yhden lapsen syntyessä kerrallaan. Isyyden kannalta kallisarvoista on antaa isän omalla tavallaan ja kaikessa rauhassa opetella vanhemmuuden taitoja sekä tehdä tuttavuutta uusiin perheenjäseniin. Sekä isä että äiti rakentavat ihmissuhteensa lapseen viettämällä aikaa hänen kanssaan. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2011, 32 - 33.)

Isät toivovat, että saisivat enemmän tietoa käytännön asioista ja lapsen hoitamisesta, kuten esimerkiksi, mitkä vaatteet lapselle laitetaan. Tutkimuksissa ilmenee tarve isille suunnatusta vertaistuesta. Miehet pitävät hyvänä ideana jakaa kokemuksiaan muiden uusien vanhempien kanssa, ja he näkevät vertaistuen hyödyllisenä jo äitiysneuvolassa käytettäväksi. Lapsen syntymän jälkeen isistä voi tuntua vaikealta palata töihin isyyden loputtua. Isät haluaisivat jatkaa kotona olemista perheen parissa, mutta ahdistus yleensä helpottaa, kun he saavat luottoa omaan kykyihinsä hoitaa lasta työnteon ohella. (Chin ym. 2011, 12 - 13.)

Isän on kyettävä sivuuttamaan omat tarpeensa ja pystyttävä olemaan lapsen saatavilla. Isät osallistuvat leikkeihin mielellään, mutta aktiivisen vuorovaikutuksen ohella ei saa unohtaa passiivisempaa yhdessäoloa. Tällä tarkoitetaan lapsen tarpeisiin vastaamista, kuten lohduttamista tai auttamista. (Hermanson 2012b.) Isät saattavat leikkiä enemmän lasten kanssa kuin äidit. Leikki pyrkii olemaan stimuloivaa. Vuorovaikutuksen laatu on voimakkaampaa, mikä rohkaisee lasta itenäistymään ja tutkimaan asioita. Leikki äidin kanssa tarjoaa puolestaan turvallisuutta. (Yogman & Garfield 2016, 4.)

Isä voi olla ratkaisevassa asemassa tukiessaan äidin imetystä (Yogman & Garfield 2016, 4). Monikkolasten kanssa lapsentahtisuus ruokailussa voi olla mahdollista. Syöttämiset pitäisi pyrkiä tekemään vaivatta. Ensimmäisen lapsen herätessä syömään toisen voi herättää niin, että syötöt tapahtuvat yhtä aikaa tai sitten peräkkäin. (Hermanson 2012c.) Vauvat pärjäävät myös ilman imetystä, jolloin pulloruokinta voi olla aiheellista. Hyväksi puoleksi siinä voidaan katsoa isän osallistumisen syöttämiseen. (Hermanson 2012c.)

Sarkadi, Kristiansson, Oberklaid ja Bremberg (2007, 153) ovat havainneet isän osallisuuden lastenhoidossa tukevan lapsen hyvinvointia ja kehitystä. Isän sitoutuminen lapseen vähentää tämän käyttäytymishäiriöitä ja lisää positiivista vaikutusta sosiaalisissa ja psykologisissa asioissa. Lapsen kognitiivinen kehitys paranee, ja tämä osaltaan vähentää taloudellisia haittoja sekä rikollisuuden ilmentymistä. Psykologisia ongelmiaakin todetaan vähemmän. Näistä syistä johdettujen isien mahdollisuudet osallistua lasten kasvatukseen pitäisi turvata.

5 Monikkoperheiden tukeminen

5.1 Isien tuen tarve

Uudet vanhemmat kaipaavat yleensä terveydenhuollosta saatavaa tukea. Terveydenhuolto vaikuttaa kuitenkin olevan keskitetty enemmän äideille kuin isille. Osittain tästä syystä isät etsivät tukea keskustelufoorumeilta internetistä. Siellä on helppo jakaa omia kokemuksiaan, kommentoida ja kysyä. Isät löytävät tietoa, joka helpottaa heidän huoliaan esimerkiksi kätkytkuolemasta, koliikista ja kuumesta. Merkityksellistä on muistaa keskustelufoorumeiden resurssit ja asioiden oikeellisuus. Foorumeiden tarjoama tuki voi keskittyä enemmän emotionaaliseen ja psykologiseen tukeen ja kokemuksiin. Puhuttaessa lääkkeistä on parempi turvautua ammattilaisiin. (Salzmann-Erikson & Erikson 2013, 381, 387.)

Ruotsalaisia perheitä tutkittaessa on huomattu asenteiden vaikuttavan terveydenhuollon tarjoaman tuen saantiin. Tämä koskee erityisesti isiä. Myönteiset asenteet edesauttavat, kun taas kriittiset asenteet voidaan kokea esteenä tuen saannille. Vanhemmuuden tukeminen terveydenhuollossa painottuu kasvokkain tapahtuvaan ohjaukseen. Ruotsissa ohjausta on mahdollista saada erilaisissa ympäristöissä, kuten terveydenhoitajien luona, klinikoilla, perheen kotona tai kättilöiden pitämässä ryhmässä. Mukaan saatavat esitteet ovat hyödyllisiä. Puhelinoito terveydenhuoltoon on yhtä toimiva sekä kriiseissä että vähemmän kiireellisissä asioissa. (Salzmann-Erikson & Erikson 2013, 384 - 385, 388.)

Hyväluoma (2010, 423 - 424) kertoo, että vanhempien kokema stressi ja riittämättömyys ovat yleisiä tuntemuksia monikkoperheissä. Kysymykset kasvatuksesta ja kurinpidosta saavat vanhemmat välillä hermostumaan, mutta onneksi yleensä fyysinen kurinpito on koettu tarpeettomaksi. Enemmistö monikkovanhemmista ei koe haasteita lasten tasavertaisessa ja silti yksilöllisessä kohtelussa. On myös paljon vanhempia, jotka uskovat selviävänsä monikkoperheen tuomista haasteista paremmin keskenään kuin ammattilaisten neuvoja kuuntelemalla. Asiaan vaikuttaa halu pärjätä itse tai vanhemmat ovat jo väsyneitä avun pyytämiseen. Vanhemmat saattavat kokea, että ulkopuoliset eivät käsitä heidän arkeaan monikkoperheenä ja näin ollen eivät osaa auttaa heitä. Nykyiset tukimuodot eivät ole riittäviä helpottamaan monikkovanhemmuuden kuormitusta, vaan sopivat paremmin perinteiselle perhemallille.

Väestöliiton perhebarometri vuodelta 2014 koskee perhepolitiikkaa. Tutkimuksessa käy ilmi isien halu hoitaa lapsiaan kotona yhä enemmän. Nämä isät ovat nuoria, alle 30-vuotiaita. (Lainiala 2014, 1, 68.) Suomalaiset isät kokevat olevansa paremmin valmiita vanhemmuuden jakamiseen sekä vastuun kantamiseen lasten hoivaamisesta kuin esimerkiksi norjalaiset tai ruotsalaiset (Eerola 2015, 416).

5.2 Neuvolan antama tuki

Vanhemmat kaipaavat tietoa monikkolasten kanssa toimimisesta jo raskausaikana ja heti lasten syntymän jälkeen. Oikeanlaisen tiedon avulla vanhemmat pystyisivät valmistautumaan monikkolasten vanhemmuuteen sekä siinä ilmeneviin mahdollisiin ongelmiin. Tieto auttaisi myös tekemään tarpeellisia hankintoja lapsia varten. He osaisivat myös vauvojen synnyttyä kiinnittää enemmän huomiota arjessa pärjäämiseen. Erityisesti useamman kuin yhden lapsen syöttämisestä vanhemmat kaipaavat lisää tietoa. (Heinonen, Haggman-Laitila, Moilanen & Pietilä 2016, 761.)

Monikkolasten kohdalla vauvaikä koetaan haastavimpana ikävaiheena. Alkuvaiheessa kotona tarvitaan eniten käytännön apua. Tästä syystä neuvolan työntekijä

on merkityksellinen, kun kartoitetaan kotiavun tarvetta ja saatavuutta. Perhe täytyy tarvittaessa ohjata avun piiriin. (Kumpula 2017.) Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014 § 19) painotetaan perheen erityistilannetta, jonka perusteella on mahdollista tarjota perheelle kotipalveluita, kuten apua lasten hoitoon ja kasvatukseen.

Neuvolan työntekijän on aina suositeltavaa tehdä kotikäynti synnytyksen jälkeen, siitäkin huolimatta, että perheessä olisi jo aiempia lapsia. Monikkoperheen vanhemmat luonnehtivat arkeaan varuillaanolona. Rohkaiseva suhtautuminen ja myönteinen tuki auttavat perhettä. Vertaistuen piiriin ohjaaminen on hyväksi, sillä se auttaa perheitä ymmärtämään omaa tilannetta paremmin. Vertaistuki ei kuitenkaan korvaa saatua tukea ammattilaiselta. (Kumpula 2017.) Vertaistukea voi saada muun muassa Suomen Monikkoperheet ry:ltä, jolla on 18 alueellista yhdistystä (Suomen Monikkoperheet ry 2017c).

Lasten kasvun ja kehityksen seuranta pidetään perheiden näkökulmasta hyvin tärkeänä, mutta neuvolasta kaivataan myös tukea ja lisää tietoa erityisasioihin. Näitä asioita ovat muun muassa vanhempien erityistilanne, kaksosena kasvattaminen, samanikäisten kasvatusta ja hoito sekä kaksossuhteen erityispiirteet. Ennenaikainen lasten syntymä herättää toisinaan huolestuneisuutta heidän myöhäisemmästä kehityksestään. Näistä lapsista suurin osa kuitenkin kehittyy ja kasvaa normaalisti ilman viiveitä eikä heillä esiinny kehityksellisiä ongelmia. (Kumpula 2017.)

Puura ja Hastrup (2015) toteavat, että neuvolassa tehtävässä varhaisen vuorovaikutuksen haastattelussa pyritään kehittämään vanhempien ja lapsen välistä varhaista vuorovaikutusta myönteiseen suuntaan. Haastattelulomakkeiden avulla yritetään helpottaa asioiden kertomista ja huolien sekä ongelmien tunnistamista. Samalla on helppo kartoittaa mahdollista tuen tarvetta. Haastattelut voidaan suorittaa odotusaikana ja lapsen syntymän jälkeen.

5.3 Monikkoperheet ry:n antama tuki

Itä-Suomessa Monikkoperheet ry:n kotipaikka on Joensuussa, ja toiminta kattaa koko Pohjois-Karjalan alueen. Toiminta perustuu vapaaehtoisvoimiin. Monikkoperheille tarjotaan tietoa, toimintaa, tapahtumia ja vertaistukea. Jäsenedut saa käyttöönsä liittymällä mukaan yhdistykseen, joka koostuu noin 50 jäsenperheestä. (Suomen Monikkoperheet ry 2017d.)

Sunikka (2017) kertoo Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry:n järjestävän valmennuksia, joissa käydään läpi isän roolia sekä parisuhdetta. Monikkovalmentaja vastaa kyseisistä isien illoista. Ilman valmentajaa tapahtuvien tapaamisten ideana on vapaa juttelu toisten kanssa. Tapaamisissa isien on helppo vertailla kokemuksiaan ja ajatuksiaan toisten isien kanssa.

Kiviranta-Kukkonen (2017) kuvailee monikkoperhevalmentajan olevan henkilö, joka on monikkolasten vanhempi. Valmentajalla on henkilökohtaista kokemusta monikkoperheestä ja hän opastaa tulevia monikkoperheitä valmistautumaan tulevaan. Vuosittain Suomen Monikkoperheet ry järjestää koulutuksen, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita ja keskustellaan toisten valmentajien kanssa.

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää monikkoperheiden isien kokemuksia isyydestä ja tuen tarpeesta perheen arjessa. Tutkimustehtävät:

1. Miten isät kuvaavat isyyttään monikkoperheissä?
2. Miten isät kokivat lasten syntymän?
3. Millaista tukea isät haluavat itselleen ja perheelleen?
4. Miten isät kokevat tullessa huomioiduksi neuvolassa?

7 Opinnäytetyön toteutus

7.1 Laadullinen opinnäytetyö

Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen (2013, 66, 74) toteavat, että laadullista eli kvalitatiivista tutkimustapaa käytetään usein silloin, kun tutkimusaihe on uusi, eikä siitä tiedetä vielä paljoa. Tällöin lähtökohta voi olla tutkittavan aiheen käsitteellistäminen ja kuvaaminen. Laadullista tapaa voidaan käyttää myös esimerkiksi silloin, kun halutaan jo entuudestaan tuttuun aiheeseen uusi näkökulma. Tutkimusmenetelmässä pyritään ymmärtämään tutkittavaa aihetta. Laadullinen tutkimustapa sopi tähän opinnäytetyöhön hyvin, sillä monikkoperheen isiä on tutkittu vähän. Kyseessä on merkityksellinen tutkimusaihe, joka kuvaa isien näkökulmasta saatavaa arvokasta tietoa.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston tulisi olla tieteellinen, laadukas, edustava ja yleistettävä. Siinä ei keskitytä lukumääriin ja tilastoihin, vaan kokemuksiin ja tapahtumiin. Valintaperustana osallistujille voikin käyttää sitä, että he tietävät tutkittavasta aiheesta paljon. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 110.) Tässä tutkimuksessa aineisto oli niukka, mutta osallistujat olivat tutkittavan aiheen asiantuntijoita. Isiltä saatu tieto pohjautui suoraan heidän kokemuksiinsa ja tuntemuksiinsa.

Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on lisätä ymmärrystä tutkittavasta aiheesta. Kaikkea ei voida tutkia havainnoimalla tietoa tai mitata määrällisesti, vaan tarvitaan ihmisten omia ajatuksia ja kuvauksia, jotta ilmiötä on mahdollista ymmärtää. Esimerkiksi hyvin sensitiivisten aiheiden tutkiminen ei onnistu kvantitatiivisin menetelmin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2013, 74 - 75.) Monikkoperheen isillä oli kokemusta ja tunteita juuri tutkittavasta asiasta, ja siksi juuri he olivat sopivia osallistumaan tutkimukseen. Isien vastaukset auttavat muita ymmärtämään asioita heidän kannaltaan ja kuinka isä voivat kokea asiat hyvinkin eri tavoin.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston keruu suoritetaan mahdollisimman avoimia menetelmiä käyttäen. Aineiston keruu voi tapahtua eri keinoin, kuten havainnoimalla, haastattelemalla tai videoinnin kautta. Kirjalliset aineistot ovat myös hyvä vaihtoehto. Myös aineistonkeruumenetelmien yhdistäminen on perustellusti mahdollista. (Kylmä & Juvakka 2007, 27.) Tässä opinnäytetyössä aineiston keruu suoritettiin Facebookissa julkaistun sähköisen kyselylomakkeen kautta, joka esitettiin.

7.2 Kohderyhmä ja aineiston hankinta

Tutkimuksen kohderyhmä oli Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry:n isät. Tutkimukseen osallistuvan täytyi olla monikkoperheen isä, jolla on kokemusta isyydestä monikkoperheessä. Tutkimuksen aineisto kerättiin Google Formsin kautta lähetetyllä sähköisellä kyselyllä. Toimeksiantaja jakoi linkin kyselyyn Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry:n Facebook-ryhmässä, joka on suljettu ryhmä monikkoperheiden vanhemmille. Kysely suoritettiin Facebook-ryhmän kautta, koska sitä kautta tutkimukseen sopivat henkilöt tavoitettiin parhaiten. Ennen kyselyn lähettämistä ei ollut tietoa, kuinka moni isä vastaisi kyselyyn. Lopulta vain kolme isää vastasi kyselyyn.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 191 - 192, 196) mukaan hoitotieteessä on mahdollista käyttää useita tutkimusstrategioita eli tutkimustyyppejä. Sopiva tutkimustyyppi valitaan sen perusteella, mitä halutaan tarkastella. Aineistonkeruun perusmenetelmiin sisältyvät dokumenttien käyttö, haastattelu, kysely ja havainnointi. Kyselyn muotona voi olla verkkokysely, jossa lomake lähetetään tutkittaville ja he palauttavat lomakkeen täytettyään sen. Verkkokyselyn etu on melko vaivaton aineiston hankinta sekä sen nopeus.

Kyselyn ongelmaksi saattaa muodostua vastauksien kato. Kadon suuruus vaihtelee tutkimuksen aihepiiristä ja vastaajajoukosta riippuen. Isolle joukolle lähetetty kysely tuottaa harvoin kovin suurta vastausprosenttia, mutta erityisryhmälle lähetettynä se saattaa herättää vastaajien kiinnostuksen ja näin kasvattaa vas-

tauksien määrää. Kyselyn suorittaja voi joutua muistuttamaan vastaamatta jättäneitä lomakkeesta. Tämä toistetaan yleensä kaksi kertaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 196.) Tässä opinnäytetyössä haasteeksi muodostui vastausten vähäisyys. Jos vastauksia olisi saatu enemmän, aineisto olisi ollut kattavampi ja luotettavampi.

Aineistonkeruumenetelmäksi tähän opinnäytetyöhön valittiin monikkoperheen isille tarkoitettu sähköinen kyselylomake. Sähköisen kyselylomakkeen avulla saatiin konkreettista tietoa tutkittavasta aiheesta sekä isien omia näkökulmia heidän perheensä arjesta, heidän huomioimisestaan ja tuen tarpeestaan. Kyselylomake lähetettiin isille linkkinä Facebookin kautta toukokuussa 2017, ja vastausaika oli yksi viikko. Tämän jälkeen toimeksiantaja julkaisi linkin uudelleen, jolla vastaamatta jättäneitä kehoitettiin vastaamaan viikon kuluessa linkin uudelleen julkaisusta. Vähäisen vastaajamäärän vuoksi toimeksiantajaa pyydettiin toistamaan vielä kerran muistuttaminen, jolloin kysely oli auki vielä kolmannen viikon ajan. Facebook-ryhmän vuoksi muistuttaminen olisi ollut hankalaa suorittaa yksilöidysti, joten kaikki jäsenet saivat viestit toimeksiantajalta. Ensimmäisen vastausviikon aikana kaksi isää vastasi kyselyyn ja lisäksi yksi isä vastasi kehoitusviestien jälkeen.

Lähetekirjelmässä eli saatekirjeessä kerrotaan tutkimuksen tarkoitus ja mihin mennessä siihen on vastattava. Tämä kertoo vastaajalle tutkimuksen merkityksestä ja näin ollen voi rohkaista vastaamaan. Lomakkeen lopussa on kohteliasta kiittää vastaamisesta. Lomakkeen esitutkimuksesta saadaan arvokasta palautetta ja mahdollisia korjausehdotuksia. Sen avulla kysymyksiä voidaan vielä muotoilla ja tarkastella eri näkökulmia. Korjauksien jälkeen kyselylomake on valmis virallisen tutkimuksen suorittamiseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 204.)

Saatekirjeen ja kyselylomakkeen (liitteet 1 ja 2) tekivät opinnäytetyön tekijät. Esitestausta varten lomake välitettiin kuudelle yksittäisten lasten isälle, koska kontakteja monikkoperheen isiin ei muutoin ollut. Lopulta heistä vain neljä vastasi. Esitestauksen pohjalta vaihdettiin kahden kysymyksen järjestystä ja muutettiin sanavalintoja sekä lisättiin yksi kysymys kohdennetusti monikkoisille yhdistyksen tarjoamasta tuesta. Opinnäytetyön toimeksiantajan edustaja tarkisti ja antoi pa-

lautetta ennen kyselylomakkeen hyväksymistä. Palaute huomioitiin ja yhden kysymyksen perään lisättiin sulkuihin tarkennus. Tämä siksi, että kysymys oli ymmärrettävissä kahdella tavalla. Molempien vaihtoehtojen vastaukset olivat hyödynnettävissä, joten tarkennus kelpuutettiin. Lisäyksen myötä toimeksiantaja hyväksyi lomakkeen ennen sen lähettämistä isille.

Kyselyn aiheella on eniten vaikutusta vastaamiseen. Kyselylomakkeen huolellinen laadinta ja kysymysten suunnittelu voivat osaltaan tehostaa tutkimuksen menestyksellisyttä. Nopeasti ja huolimattomasti laadittuun kyselyyn voi olla hankalaa saada tutkimushenkilöitä, ja monille on syntynyt näistä syistä kielteinen asenne kyselyihin. Kysymyksien muotoilussa on kolme tapaa: avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä skaaloihin eli asteikkoihin perustuvat kysymykset. (Hirsjärvi ym. 2009, 198 - 200.)

Kyselylomakkeessa oli seitsemän avointa kysymystä ja vapaa sana. Kysymykset haluttiin pitää avoimina, jotta isien näkökulma saataisiin mahdollisimman hyvin näkyviin. Omin sanoin vastaaminen mahdollisti tunteiden ilmaisun ja sen voimakkuuden sekä oman asiantuntijuutensa esille tuonnin parhaiten. Kyselyyn vastaaminen tapahtui täysin anonyymisti. Kysymykset pohjautuivat tutkimustehtäviin. Tutkimustehtävien isyys- ja syntymäteemoista oli molemmista yksi kysymys, isien ja perheen tuen tarpeesta oli kaksi kysymystä, kun taas neuvolateemasta oli kolme kysymystä.

7.3 Aineiston analyysi

Aineiston tulkinta ja käsittely riippuvat tutkimusprosessin alkuvaiheessa tehdyistä valinnoista. Tutkimustehtävät ohjaavat vahvasti tutkimusmenetelmän sekä analyysin valintaa. Tutkimuksen keskiössä ovat analyysi, tulkinta ja johtopäätökset. Analyysivaihe kertoo tutkijalle, millaisia vastauksia ongelmiin saadaan. Voi käydä myös niin, että tutkija ymmärtää, miten tehtävät olisi pitänyt asetella, jotta lopputulos olisi ollut kattavampia tai merkittävämpi. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.)

Kokemusperäisessä eli empiirisessä tutkimuksessa päätelmiin päästään vasta aineiston esitöiden kautta. Ensimmäisenä suoritetaan tietojen tarkistus. Kaksi asiaa, tietojen puuttuminen ja virheellisyydet, tulee selvittää. Seuraava vaihe on tietojen täydentäminen. Viimeisenä tehdään aineiston järjestäminen. Tämä suoritetaan, jotta tiedot talletetaan ja niitä pystytään analysoimaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 221 - 222.)

Aineiston analyysiin on suositeltavaa ryhtyä heti, kun aineisto on saatu kerättyä. Silloin tutkija on vielä inspiroitunut aineistosta ja sen täydentäminen tai selventäminen on helpompaa. Karkealla jaolla analyysitavat voidaan jakaa selittämiseen tai ymmärtämiseen tähtääviin lähestymistapoihin. Selittämistä hyödynnetään tilastolliseen analyysiin ja sen kautta tehtäviin päätelmiin. Ymmärtämistä käytetään laadulliseen analyysiin ja päätelmiin. Analyysitavaksi valitaan se, mikä tuo parhaimmat vastaukset asetettuihin tutkimustehtäviin. (Hirsjärvi ym 2009, 224.)

Laadullinen aineisto analysoidaan yleisimmin sisällönerittelyllä, keskustelu- tai diskurssianalyysillä, tyypittelyllä tai teemoittelulla. Aivan kaikkea materiaalia ei pysty eikä tarvitsekaan analysoida. (Hirsjärvi ym. 2009, 224 - 225.) Tuomi ja Sarajärvi (2009, 85, 93) toteavat, että teemoittelussa aineisto pilkotaan ja ryhmitellään pienempiin osiin. Tämä mahdollistaa teemojen vertailun ja esiintymisen aineistossa. Varsinaisten teemojen etsintä alkaa, kun aineistoa on jo alustavasti ryhmitelty. Tarkoitus on etsiä teemoille tyypillisiä näkemyksiä. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston määrä ei ole yhtä olennainen kuin laatu.

Niukan aineiston takia tuntui selkeimmältä käyttää analyysimenetelmänä teemoittelua, jolloin tutkimustehtävät toimivat teemoina. Analysoitavana oli 20 vastausta seitsemästä kysymyksestä. Vapaa sana -osiossa annettiin lupa korjata yhden vastaajan kirjoitusvirheet. Olennaisia virheitä ymmärtämisen kannalta vastauksista ei kuitenkaan löytynyt. Vastauksia lähdettiin analysoimaan taulukointia apuna käyttäen. Aineisto jaettiin siis tutkimustehtävien mukaisiin teemoihin, jotka jaettiin edelleen alateemoihin (liite 3). Alateemat selkeyttivät analyysin ymmärtämistä tuomalla konkretiaa teemoihin. Aineistosta muodostui neljä teemaa ja 19 alateemaa.

Kun aineiston analysointi on saatu valmiiksi, se ei tarkoita tutkimuksen olevan vielä valmis. Tuloksia on pystyttävä selittämään ja tulkitsemaan. Tutkijan on hyvä miettiä useita tulkintatapoja. Tutkimuslauseen lukija samoin kuin tutkittava ja tutkija käsittävät asiat kukin omalla tavallaan, ja tässä pitää huomioida eri havainnot ja tulkinnat. Pelkkä analysointi ei tuo esille tuloksia, vaan tulokset syntyvät laadituista synteeseistä, ja sen tarkoituksena on koota pääasiat yhteen ja sitä kautta antaa vastaus asetettuun tehtävään. (Hirsjärvi ym. 2009, 229 - 230.) Tässä opinnäytetyössä tuloksia verrattiin asetettuihin tutkimustehtäviin ja sen jälkeen pohdittiin, kuinka ne vastasivat niihin. Opinnäytetyön tekijät tulkitsivat tutkimustuloksia vielä yhdessä. Tuloksissa alaotsikot ovat teemoja, ja alateemat ovat eroteltu tekstissä lihavoidulla fontilla.

8 Opinnäytetyön tulokset monikkoperheiden isien kokemuksista

8.1 Isyyden kuvaaminen

Ensimmäinen teema oli isyyden kuvaaminen monikkoperheessä, jonka alateemat olivat **huolenpito**, **vastuu** ja **rentous**. Isät kokevat roolinsa monikkoperheessä tärkeäksi, vaikkakin välillä uuvuttavaksi. Isät toivat esille, että heidän odotetaan osallistuvan alusta alkaen lastenhoitoon ja olevan vastuullinen vanhempi.

"Saa (pitää) ottaa vastuuta heti lapsien syntymästä lähtien."

Roolia kuvailtiin myös antoisaksi, mutta haasteitakin löytyy.

"Vauhtia on enemmän kuin älyä.. Esimerkiksi toisen lapsen ollessa tuhma häntä kielletään. Heti kiellon jälkeen toinen lapsi on tekemässä saman perässä."

Monikkolapsissa riittää työtä vähintään tuplasti, joten isältäkin vaaditaan paljon kärsivällisyyttä.

"Meidän kaksoset herättää tuplasti yhteen nähden."

Osallisuutta korostettiin tilanteissa, joissa äidin aika ei riitä kaikille lapsille tasa-puolisesti. Isän kuuluu osallistua arkeen viimeistään hoitotöitä tehdessä. Toisaalta löytyy myös isiä, jotka eivät koe rooliaan uuvuttavaksi.

"Siinä ne kaksi menee kuin yksikin."

8.2 Riemu lasten syntymästä

Toinen teema käsitteli lasten syntymää alateemoin **tukeminen, luottamus ja tietämättömyys**. Äidin tukeminen koettiin sektorin aikana merkitykselliseksi.

"Sain olla mukana/ tukena sektiossa."

Lasten syntymää voi olla vaikea kuvailla sanoilla, mutta sitä luonnehdittiin mieleenpainuvaksi. Synnytyksen kokeminen ei ollut kaikille isille yhtä vaivatonta. Synnytystä kuvattiin jopa koettelevaksi kokemukseksi.

"Kaksoset syntyivät raskausviikolla 25 painaen n. 850 g."

Sairaalan toimintaa pääosin arvostettiin ja kiiteltiin, sillä lapset selviytyivät ja olivat terveitä. Toisaalta mainittiin synnytyksen aikainen tietämättömyys äidin ja lasten voinnista, vaikka synnytys kokemuksena oli ainutlaatuinen.

8.3 Tuki isälle itselleen ja perheelle

Kolmas teema kuvasi isän ja perheen tuen tarvetta, jota havainnollistettiin alateemoilla **konkreettinen apu, kokonaisvaltainen hyvinvointi, asiakaslähtöisyys** ja **ajanpuute**. Isien vastauksista alateemoiksi ryhmiteltiin lisäksi **tarvelähtöisyys, tarpeellisuus, vertaistuki** sekä **osallistumattomuus**. Isät toivovat saavansa tukea isyyteen esimerkiksi ohjauksen, lehtisen ja vinkkien avulla. Neuvolan puolelta halutaan enemmän voimavaralähtöistä ohjausta. Siinä olisi koettu hyväksi "loppuun palamisen" merkkien tunnistaminen ja kuinka toimia tilanteen satuessa omalle kohdalle.

"Monikkoperheissä voimavarat ovat useasti vähissä, kuten myös meille kävi."

Ehdotuksena on myös kokonaan oma henkilökohtainen käynti isälle neuvolassa. Käynnin ajankohdaksi esitettiin odotusaikaa ja toista käyntiä syntymän jälkeen. Tällöin isällä olisi tilaisuus kertoa omista tuntemuksistaan ilman äidin läsnäoloa.

Arjessa aika tuntuu loppuvan monikkolasten kanssa kesken ja vanhemmat ovat väsyneitä.

"Tuntuu että aika on koko ajan loppu. Etenkin lasten ensimmäisenä vuotena me vanhemmat olimme poikki"

Silloin vanhemmat joutuvat osittain luopumaan nukkumiseen ja harrastuksiin käytettävästä ajasta, jos niitä ennättää edes tehdä. Lapsiperheessä keskustellaan liian vähän molempien vanhempien tarpeista. Tähän kaivattaisiin hyviä tapoja kartoittaa lisää sekä isän että äidin omia tarpeita arjen keskellä.

Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry:n tarjoama tuki koettiin hyväksi ja tärkeäksi. Vertaistukeen oltiin tyytyväisiä.

"On hyvä nähdä eri-ikäisten lasten vanhempia ja lapsia."

Toisaalta ilmeni myös isien aktiivista osallistumattomuutta ryhmän toimintaan, sillä äiti oli enemmän toiminnassa osallisena.

8.4 Neuvolassa saatu huomiointi

Viimeinen teema käsitteli neuvolassa huomiointia, jonka alateemat olivat **perhekeskeisyys, huomioimattomuus, työkiireet, ulkopuolisuus** ja **kiire**. Äitiysneuvolassa huomioimisesta löytyi positiivinen kokemus, jossa isä oli huomioitu hyvin. Vastauksista ilmeni myös, ettei isää huomioitu.

"Isää ei oikeastaan huomioitu... ei valmennusta isyyteen ollenkaan."

Työkiireet estivät osallistumisen neuvolakäynteihin.

Lastenneuvolassa käydessään isillä oli ollut hyviä ja huonompia kokemuksia. Osa oli kokenut tulleen huomioituksi, osa jääneensä ulkopuoliseksi.

"Mielestäni minut on huomioitu hyvin lastenneuvolassa."

"No kyllä mielestäni edelleen isä on aika erillään..."

Neuvolakäyntien aikaiset kiireet olivat estäneet käynneille osallistumisen, mutta sairaalan ultraääneen osallistuminen mahdollistui. Nämä käynnit olivat olleet mieleisiä.

9 Pohdinta

9.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Saatuja tuloksia tulee aina arvioida kriittisesti. Niitä verrataan kerättyyn tietopereustaan, mietitään poikkeavuuksia ja mikä voi selittää tuloksia. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 179.) Tutkimukseen olisi toivottu enemmän vastauksia. Saatuja vastauksia arvioitiin kuitenkin kriittisesti. Tulokset käytiin yhdessä keskustellen ja taulukoiden läpi, jotta työn tekijöiden näkemykset tulivat esille.

Vahvistunutta isyyttä kuvataan sitoutumisella ja vastuulla lapsenhoitoon (Laru 2017). Monikkolapsissa työ on moninkertaista, joten isänkin on oltava aktiivinen osallistumaan hoitamiseen (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011, 33). Monikkoperheissä on omat haasteensa, eikä tasavertaista vanhemmuutta ole saavutettu odotetusti (Karhumäki 2009; Huttunen 2000, 39). Isät kokivat, että heidän panostaan lastenhoitoon tarvittiin alusta alkaen. Työtä oli enemmän, ja haasteet vaativat kärsivällisyyttä. Toisaalta oli muistettava lapsien olevan yksilöitä, joista osa on helpompia kuin toiset. Kaikki vanhemmat eivät kokeneet monikkoperheen arkea raskaana.

Isyyteen kuuluu tunteita ja monenlaisia kokemuksia. Aina ne eivät ole positiivisia. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011, 32). Monia vanhempia huolestuttaa erityisesti lapsien selviytyminen, sillä monikot syntyvät tavallisesti etuajassa (Korja 2011, 184). Isä ei välttämättä voi osallistua synnytykseen, joten häntä on hyvä tiedottaa äidin sekä lapsien voinnista (Karttunen ym. 2017). Synnytyksessä mukana oleminen on hyödyllistä sekä isän itsensä että äidin kannalta (He ym. 2015). Isät olivat onnellisia lastensa syntymästä. He kokivat, että äidin tukeminen huo-

mioitiin synnytyksessä. Sairaalan toimintaan oltiin melko tyytyväisiä, mutta parannettavaa löytyi. Jos isän läsnäolo synnytyksessä ei mahdollistu, häntä pitäisi tiedottaa perheensä voinnista, sillä pitkä aika tietämättömyydessä on raskasta.

Isät haluavat yleensä paljon ohjeita käytäntöä varten, jotta osaavat toimia lasten kanssa. Vertaistuen merkitys koetaan tärkeänä. (Chin ym. 2011, 13.) Isät halusivat ohjausta, opaslehtisiä sekä vinkkejä käytäntöön. Vastaajat ehdottivat isille henkilökohtaista käyntiä neuvolassa. Kyseisen käynnin aikana voitaisiin samalla tehdä myös isyyden tunnustaminen, haastattelut ja tarpeiden kartoittaminen. Puhuminen ilman äidin läsnäoloa mahdollistaisi paremmin isien huomioinnin. Molempien vanhempien jaksamista pitäisi huomioida ja tukea jo ennaltaehkäisevästi. Isät toivoisivat, että neuvolassa opetettaisiin tunnistamaan ”loppuun palamisen” merkkejä ja saataisiin toimintaohjeita sen varalta. Neuvolat voisivat kannustaa monikkoperheitä tutustumaan enemmän Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry:n toimintaan, sillä se tukee ja yhdistää perheitä. Isien osallistuminen yhdistyksen toimintaan mahdollisti vertaistuen, joka koettiin mieleiseksi.

Vanhemmat joutuvat muutoksien keskelle, ja voi olla, että omasta ajasta joutuu luopumaan (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017). Haastavimmaksi ajaksi koetaan vauvaikä, jolloin vanhempien toimintakykyyn pitäisi kiinnittää erityistä huomiota (Kumpula 2017). Ongelmia pyritään tunnistamaan esimerkiksi neuvolassa tehtävällä varhaisen vuorovaikutuksen haastattelulla (Puura & Hastrup 2015). Kaikki tarjolla oleva tuki on varmasti tarpeen, koska lasten ensimmäinen vuosi tuntui vanhemmista raskaimmalta. Vanhemmat joutuivat luopumaan omasta ajastaan osittain, jolloin ei jää niin paljoa aikaa nukkumiselle tai harrastuksille.

Työesteiden vuoksi moni isä estyy osallistumasta erilaisiin valmennuksiin tai neuvolakäynneille. Isät voivat jäädä etäisiksi koko raskausaikaan. (Chin ym. 2011, 12.) Tulevana vanhempana useat kaipaavat ammattilaiselta saatavaa tukea (Salzmann-Erikson & Erikson 2013, 381). Enemmistö vastaajista oli estynyt menemään mukaan neuvolakäynneille työkiireiden vuoksi. Ulkopuoliseksi jääminen on ymmärrettävää, mikäli isä on estynyt osallistumaan esimerkiksi juuri neuvola-

käynneille, mutta myös neuvolakäynneille osallistuneet isät voivat kokea ulkopuolisuutta. Myös tutkimuksen isät kokivat ulkopuolisuuden johtuneen eri asioista. Isän osallistuminen on merkki sitoutumisesta vanhemmuuteen ja lapseen. Jos isät saataisiin osallistumaan enemmän neuvolakäynneille, se lisäisi joustavuutta perhe- ja työelämän välillä. Tämä vaatisi joustoa myös neuvolapalveluilta, muun muassa ilta- ja viikonloppuvastaanottoina. Tämän seurauksena palvelut olisivat enemmän lapsiperheille sopivia.

9.2 Toteutuksen ja tutkimusmenetelmän tarkastelu

Opinnäytetyötä alettiin suunnitella tammikuussa 2017 etsimällä toimeksiantajaa. Toimeksiantaja löytyi nopeasti, kun ehdotettiin aihetta monikkoperheiden isistä. Opinnäytetyösuunnitelmaa alettiin tehdä helmikuussa. Aiheen rajaamisen tärkeys korostui opinnäytetyöprosessin edetessä, ettei tutkimus laajentuisi liikaa. Tarkoituksena oli syventää osaamista monikkoperheistä ja isien kokemista haasteista. Uutta tietoa tai näkökulmia tuli esille jatkuvasti. Opinnäytetyösuunnitelma saatiin hyväksytyksi huhtikuun lopulla.

Tarkoituksena oli alun perin tehdä opaslehtinen, joka olisi pohjautunut puoliiksi teorian tietoon ja puoliiksi alkukartoituksena tehtävään kyselyyn. Työn edetessä päädyttiin keskittymään kunnollisen laadullisen kyselyn tekemiseen ja jättämään opaslehtisen tekeminen terveydenhoitajaopintojen kehittämistyöksi. Kysely suoritettiin touko- ja kesäkuun aikana johtuen suunniteltua pidemmästä vastaamisajasta. Kesän aikana tulokset analysoitiin ja taulukoitiin. Elokuussa jatkettiin raportin kirjoittamista tähdäten opinnäytetyöseminaariin. Elokuun lopussa kirjoitettiin suomenkielinen tiivistelmä. Syyskuussa saatiin lupa esittää opinnäytetyö lokakuun seminaarissa. Syyskuussa työ lähetettiin myös väliluentaan ja kirjoitettiin englanninkielinen tiivistelmä. Lokakuussa osallistuttiin opinnäytetyöseminaariin, viimeisteltiin työtä ja lähetettiin se Urkund -plagiaatintunnistusohjelmaan sekä arvioitavaksi. Toteutuksen etenemistä kuvaa liitteenä 4 oleva kaavio.

Jos tutkimus tehtäisiin uudelleen, niin joitakin asioita pitäisi muuttaa. Jälkikäteen ajateltuna oli hyvä, että aihetta rajattiin ja opaslehtisen tekemistä siirrettiin. Muuten työn valmistuminen olisi pitkittynyt entisestään ja työ olisi ollut liian laaja. Avoinmet kysymykset eivät välttämättä olleet paras vaihtoehto, sillä vain muutamat isät vastasivat kyselyyn. Toimeksiantajalta saatiin kuulla, etteivät isät viitsineet vastata kyselyyn, sillä osa isistä luuli, että vastauksien tulee olla pitkiä ja jättivät siksi vastaamatta. Kehotuksista huolimatta ei saatu enempää vastauksia.

Isät olisivat toivoneet monivalintakyselyä. Kyselyn muotoa harkittiin tarkasti, ja päädyttiin avoimiin kysymyksiin, jotta isiä ei johdateltaisi tiettyyn suuntaan esimerkiksi monivalintakysymysten kautta. Monivalintaan ei päädytty myöskään siksi, että vastaukset olisivat aitoja. Paperinen kysely olisi saattanut olla toimivampi, jos se olisi suoritettu Monikkoperheet ry:n jäsenten kokoontumisessa. Vastausten määrää olisi voitu lisätä, jos kyselyn muodoksi olisi valittu monivalinta sekä avoin vaihtoehto jokaisen kysymyksen loppuun. Paperisen kyselyn jälkeen olisi myös voitu suorittaa haastattelu. Haastattelusta olisi voitu saada lisäkysymyksien avulla entistä tarkempia vastauksia.

Laadullinen tutkimus havaittiin onnistuneeksi valinnaksi kuvata monikkoperheen isien kokemuksia ja tunteita. Määrällisesti vastauksia tuli vähän, mutta tärkeämpää on niistä saatava laadullinen tieto. Teemoittelu koettiin tutkimusmenetelmänä hyväksi vähäisten vastauksien takia. Tutkimustehtävät vastasivat teemoja, jolloin saatiin analysoinnin myötä kaikkiin tutkimustehtäviin esitettyä vastaukset.

9.3 Opinnäytetyön luotettavuus

Kankkusen ja Vehviläinen-Julkusen (2013, 198) mukaan perusasiat, jotka tulee laadullisessa tutkimuksessa olla selvillä, ovat metodologinen perusymmärrys, käsitteellinen perusymmärrys, kontekstuaalinen perusymmärrys, kielellinen perusymmärrys sekä loogiseen ajatteluun kykeneminen. Näiden asioiden tulisi näkyä myös raportissa selkeästi. Tiedonkeruumenetelmä ja analyysimenetelmä kuvaa-

vat tämän opinnäytetyön metodologisia perusteita. Käsitteet muotoutuivat yhdessä teoreettisten perusteiden kanssa, jotka ovat peräisin kerätystä lähdemateriaalista. Kaikki perusteet kiertyvät yhteen ja ovat havaittavissa raportissa.

Cinahl, Medic ja PubMed toimivat tietokantoina etsittäessä luotettavaa lähdemateriaalia. Cochrane-tietokantaa hyödynnettiin tiedonhaussa myös, mutta sieltä ei löydetty sopivia lähteitä. Lähteistä tarkistettiin, missä ja kenen tekeminä ne oli julkaistu. Etsittiin vertaisarvioituja tutkimuksia ja artikkeleita. Tarkoituksena oli käyttää mahdollisimman tuoreita lähteitä, enintään 5 vuotta vanhoja. Monikkoperheen isistä ei löytynyt juurikaan tutkimuksia, varsinkaan tuoreita, joten vanhemmatkin lähteet olivat työn kannalta aiheellisia. Vanhimmat lähteet ovat suomalaisen isätutkija *Jouko Huttusen* käsialaa. Muitakin lähteitä, kuten kirjoja ja Duodecimistä löytyviä artikkeleita, hyödynnettiin. Kansainvälisiä lähteitä etsittäessä käytettiin hakusanoina muun muassa *multiple family, father, twins, parenting, father-child relation* ja *father-child relationship*. Kotimaisia lähteitä puolestaan haettiin esimerkiksi sanoilla *isyys, monikkoperhe, rooli, tukeminen, kaksoset, kolmoset, vanhemmuus* ja *arki*. Hakujen aikana sanoja taivuteltiin ja käytettiin sanojen katkaisua.

Laadullisen tutkimuksen raporteissa on suositeltavaa käyttää erilaisia kuvauksia materiaalista, esimerkiksi suoria lainauksia haastatteluista. Pyrkimyksenä on varmistaa tutkimuksen luotettavuutta. Jokaisen tutkimuksen kohdalla on kuitenkin mietittävä, kuinka paljon ja miten pitkiä lainauksia käytetään. Tutkijan tulee varmistaa, että tutkittavat eivät ole tunnistettavissa, esimerkiksi murteen perusteella. Suositeltava tapa on muokata alkuperäiset ilmaukset yleiskielelle. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 198.)

Suoria lainauksia päädyttiin käyttämään tässä opinnäytetyössä, sillä niissä kuuluu isien ”oma ääni” ja omat kokemukset. Lainauksissa käytettiin alkuperäisiä ilmauksia, koska yksittäisistä vastauksista vastaajat eivät ole tunnistettavissa. Analysointi aloitettiin valitsemalla sitaateista työn kannalta olennaisimmat asiat, jotka muokattiin tiivistettyyn muotoon. Sitaatit ryhmiteltiin tutkimustehtävien eli teemojen mukaan. Muodostuneet teemat pilkottiin alateemoiksi. Teemat ovat isompia kokonaisuuksia, joita alateemat havainnollistavat ymmärrettävimmiksi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää holistinen harhaluulo tai virhepäätelmä, johon riski kasvaa etenkin silloin, kun tutkija työskentelee yksin. Tämä syntyy, kun tutkija tulee tutkimuksen edetessä koko ajan enemmän vakuutuneeksi siitä, että hänen johtopäätöksensä ovat oikeita ja tutkimuksessa muodostunut malli on oikea. Tämä ei kuitenkaan aina pidä paikkaansa, vaan tutkija on saattanut tulla "sokeaksi" omalle työlleen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 197.) Holistisen harhaluulon tai virhepäätelmän mahdollisuus väheni tässä opinnäytetyössä, sillä tutkimuksen tekijöitä oli kaksi. Teoriatiedon pohjalta syntyi tietynlaisia olettamuksia monikkoperheiden haasteista. Kyselyn tulosten analysointivaiheessa jo syntyneitä olettamuksia ei huomioitu. Olettamukset ja saadut tulokset osoittautuivat kuitenkin yhdenmukaisiksi.

Tutkimuksen uskottavuutta (credibility) tarkasteltaessa tulee kiinnittää huomiota tulosten kuvaamiseen. Tulosten on oltava kuvattu tarkasti, jotta lukijan olisi helppo ymmärtää aineiston analyysi ja tutkimusta rajoittavat tekijät sekä sen vahvuudet. Tämän avulla pystytään tarkastelemaan analyysiprosessin lisäksi myös tulosten validiteettia. Tutkimuksessa käytettävien luokitusten ja kategorioiden tulisi kattaa koko aineisto. Uskottavuus kuvaa, kuinka hyvin tässä on onnistuttu. Taulukointien ja liitteiden avulla analyysiä pystytään kuvaamaan vaihe vaiheelta ja tarkasti kokonaisuutena. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 198.) Tässä opinnäytetyössä tulokset kuvattiin tarkasti vaihe vaiheelta, taulukkoa ja liitteitä apuna käyttäen. Tutkimuksen rajoittavina tekijöinä oli isien heikompi osallistuminen monikkoperheiden Facebook-ryhmän toimintaan ja täten kyselyn vähäinen vastaajamäärä.

Tutkimusprosessi tulisi kirjata niin, että toinen tutkija pystyy seuraamaan prosessia ja toteuttamaan tutkimuksen uudestaan. Tällä varmistetaan tutkimuksen vahvistettavuus (dependability, auditability). Tutkija hyödyntää prosessin aikana syntyneitä muistiinpanojaan, esimerkiksi tutkimuspäiväkirjaa, kirjoittaessaan tutkimusraporttia. Laadullisessa tutkimuksessa vahvistettavuus on ongelmallinen luotettavuuden kriteeri, sillä vaikka tutkijoilla olisi sama aineisto, he eivät välttämättä siitäkään huolimatta päädy samaan lopputulokseen. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Raporttia kirjoitettaessa huomioitiin tutkimuksen aikana syntyneitä

muistiinpanoja. Tällä pyrittiin tutkimusprosessin kirjauksen kattavuuteen ja vahvistettavuuteen. Tutkimuspäiväkirja olisi ollut selkeämpi ja asioita kuvaavampi vaihtoehto muistamisen tueksi kuin erilliset muistilaput.

Jotta tutkimus olisi reflektiivinen, tutkijan tulee olla tietoinen lähtökohdistaan. Aineisto ja tutkimusprosessi tulee arvioida sekä se, kuinka tutkija niihin vaikuttaa, ja lähtökohdat tulee kuvata tutkimusraportissa. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tutkimuksen lähtökohtana oli kiinnostus ja huoli monikkoperheiden isistä sekä heidän saamastaan tuesta. Opinnäytetyön tekijöillä ei ollut entuudestaan paljoa tietoa monikkoperheistä. Opintoihin kuuluvassa harjoittelussa kuitenkin molemmat pääsivät työskentelemään muutaman monikkoperheen parissa. Kohdejoukkoon ei ollut valmiita kontakteja, eikä heitä tavattu koko prosessin aikana. Kyselyn suorittaminen tapahtui toimeksiantajan edustajien välityksellä.

Siirrettävyydellä (transferability) on tarkoitus kuvata, kuinka tulokset on mahdollista siirtää toiseen tutkimusympäristöön. Tutkimuksen siirrettävyyden mahdollistamiseksi tutkimuksessa tulee esittää huolellisesti tutkimuskonteksti, osallistujien valinta ja heidän taustojensa selvitys, aineiston keruu ja analyysi. Näiden tekijöiden avulla toinen tutkija pystyy halutessaan suorittamaan samanlaisen tutkimuksen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 198.) Monikkoperheiden isien laajempi tutkiminen olisi aiheellista, sillä heistä on tehty vain vähän tutkimuksia. Tämän tutkimuksen kohdejoukkona olevat monikkoperheiden isät tavoitettiin toimeksiantajana avulla Facebook-ryhmästä. Aineisto kerättiin sähköisessä muodossa olevalla laadullisella kyselyllä, ja tuloksien analysointimenetelmänä käytettiin teemoittelua. Tämän opinnäytetyöraportin pohjalta on mahdollista suorittaa samanlainen tutkimus. Tutkimuksen siirrettävyyttä voisi soveltaa myös yksittäisten lasten isiin, sillä hekin voivat kokea ulkopuolisuutta ja kaivata vinkkejä lasten hoitamiseen.

9.4 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimusaiheen valinta on eettinen ratkaisu, jonka tutkija tekee. Hänen on mietittävä tutkimuksen aiheen merkitystä yhteiskunnallisesti sekä tutkittavien osalta.

Lähtökohtana tutkimuksen oikeutukseen on sen hyödyllisyys, joka ei kuitenkaan aina kohdistu tutkittavaan, vaan voi esimerkiksi hyödyttää vasta tulevaisuudessa. Tutkijan on myös kerrottava tutkimussuunnitelmassa, kuinka tuotettava tieto auttaa hoitotyön kehityksessä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 218.) Tämän opinnäytetyön lähtökohtana on hyödyttää toimeksiantajaa tuomalla kyselyn avulla vastauksia aiheeseen, josta he kaipaavat lisää tietoa. Tutkimuksen vastaukset voivat tulevaisuudessa auttaa kehittämään myös monikkoperheiden käyttämiä terveydenhuoltopalveluita huomioimaan heidät paremmin.

Opinnäytetöissä tutkimuslupaa haetaan vasta, kun suunnitelma on hyväksytty (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 85). Toimeksiantajan mukaan opinnäytetyön tekijät eivät tarvinneet tutkimuslupaa suorittaessaan kyselyä, joten suunnitelman hyväksymisen jälkeen edettiin suoraan kyselyn toteuttamiseen.

Tutkimukseen osallistuminen tulee olla aidosti vapaaehtoista, minkä itsemääräämisoikeus mahdollistaa. Tarvittaessa kieltäytyminen tutkimukseen osallistumisesta on sallittava jokaiselle. Lähtökohtana tutkimukseen osallistumiselle on siis asiakkaiden itsemääräämisoikeus. Tutkimukseen osallistuvan tulee voida esittää kysymyksiä ja hänen tulee saada keskeyttää osallistumisensa tutkimukseen missä vaiheessa tahansa. Tutkittavalla tulee olla tarpeeksi tietoa tutkimuksesta, jotta hän voi antaa tietoisesti suostumuksensa siihen osallistumisesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 218 - 219.) Mahdolliset tutkimukseen osallistujat saivat Facebookin kautta linkin kyselyyn ja pystyivät itse päättämään, vastaavatko siihen. Vastaamiskehotuksen jälkeen isillä oli edelleen oikeus kieltäytyä vastaamasta kyselyyn. Osallistujat saivat tutkijoiden yhteystiedot, mikäli heillä olisi ollut kysyttävää.

Tutkimukseen osallistuvien on oltava keskenään tasa-arvoisia. Tutkittavan haavoittuvuus ei saa vaikuttaa otokseen. Myöskään tutkijan valta-asema ei saa vaikuttaa tutkimustuloksiin. Tutkimuksen oikeudenmukaisuuteen vaikuttaa lisäksi tutkittavien kunnioittaminen, esimerkiksi kulttuuriset uskomukset ja elämäntavat. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 221.) Kyselyyn osallistuvat eivät kuuluneet haavoittuvaan ryhmään, eikä tutkijoilla ollut havaittavaa valta-asemaa mui-

hin nähden. Tämä mahdollisti tasa-arvon kaikkien osallistujien välille. Saatekirjeessä kohdejoukkoa puhuteltiin kunnioittavasti. Tutkimus ei miltään osin loukannut ketään.

Anonymiteettiin kuuluu, että tutkimustiedot pysyvät salassa ulkopuolisilta (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 221). Kyselylomakkeisiin vastaavien anonymiteetti varmistettiin nimettömällä vastauksilla. Vastausten perusteella tutkittavia ei pystytä tunnistamaan, eikä niissä esiinny liian henkilökohtaista tietoa.

Plagiointi tarkoittaa toisten tuottaman tekstin kopioimista ja sen esittämistä omaan. Kyse on luvattomasta toiminnasta. Copyright-oikeus on jokaisella, ja näin ollen lainattuun tekstiin tulee viitata asianmukaisin lähdemerkinnöin. (Hirsjärvi ym. 2013, 173.) Tässä opinnäytetyössä eettisyyden hyviä periaatteita noudattaen ei ole plagioitu kenenkään tekemää tuotantoa. Referoituun tekstiin on viitattu asianmukaisesti.

Tulosten sepittämisellä tarkoitetaan tekaistuja tuloksia, jotka sitten esitellään tutkimusraportissa. Tällaiset havainnot eivät ole pohjautuneet tutkimusraportin mukaisiin menetelmiin. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2014.) Opinnäytetyössä ei sepitetty mitään tuloksia. Kaikki havainnointi perustui menetelmiin, joita tässä opinnäytetyössä käytettiin. Tulokset perustuivat kerättyyn aineistoon ja niistä tehtyihin tulkintoihin.

Toisten osuuden vähättely tutkimuksen teossa voi olla esimerkiksi sitä, että yksi tutkijoista julkaisee tuloksia omissa nimissä ja näin ollen omii tutkimuksesta saadut tulokset pelkästään itselleen. Tämän estämiseksi on kuitenkin nykyisin monissa tieteellisissä lehdissä ohjeita siitä, kuinka tutkijoiden osuus tutkimusprosessissa on eriteltävä ja ketkä voivat olla kirjoittajina tutkimusartikkelissa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 225.) Opinnäytetyön tekijät tekivät töitä tasapuolisesti yhdessä ja erikseen. Kumpikaan ei vähätellyt toisen työnosta. Tutkimuksen tulokset ovat molempien nimissä ja hyödynnettävissä.

9.5 Oppimisprosessi ja ammatillinen kasvu

Työ eteni alussa hitaasti muiden opiskelukiireiden takia, mutta pienryhmäohjaukseen osallistuttiin aina kun se oli mahdollista. Ne koettiin hyödyllisiksi ohjaajan antaman palautteen ja vertaistuen takia. Opinnäytetyösuunnitelma saatiin hyväksytyksi huhtikuun loppupuolella. Parityöskentelyä pidettiin enimmäkseen etuna, vaikka välillä yhteisen ajan löytymisen kanssa oli haasteita. Parin kanssa oli helppo huomata useita näkökulmia ja pohtia asioita yhdessä. Työskentelyn ja tavoitteiden suhteen opinnäytetyön tekijöillä oli samat päämäärät, mikä osaltaan sujuvoitti yhteistyötä. Tietynlaiset tekijät edistävät ammatillisen kasvun tapahtumista. Näitä olivat esimerkiksi aktiivisuus, tiedonhaku ja myönteinen asenne. Myönteistä asennetta oli välillä vaikea löytää, kun opinnäytetyö ei tuntunut etenevän. Oli kuitenkin positiivista huomata, kuinka työ edistyi vaikeuksien jälkeen. Edistävät tekijät on hyvä huomioida tulevaisuudessa ammatillista kasvua seurattaessa.

Opinnäytetyön tekeminen on opettanut kirjoitus- ja raportointitaitoja. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan tuntunut samankaltaiselta kuin projektityö. Se on vaatinut ajankäytön hallintaa sekä työn suunnittelua, toteutusta ja tulosten analysointia sekä raportointia. Teoriatietoa etsiessä on opittu tiedonhakua ja lähdekriittisyyttä. Koska opinnäytetyöhön kuului laadullisen tutkimuksen tekeminen, se konkretisoi paremmin laadullista tutkimusta kuin aiemmin opinnoissa esille tullut teoria. Tätä tietoa ja osaamista voi tarvittaessa hyödyntää tulevaisuudessa. Opinnäytetyö opetti myös oman ajattelun kriittistä tarkastelua ja kyseenalaistamista.

Raportoinnin taitojen koettiin kehittyvän työn edetessä molemmilla tekijöillä. Joi-tain asioita täytyy osata tiivistää ja toisista voi kertoa enemmän. Tästä taidosta hyötyy varmasti työelämän asiakaskontakteissa, kun kirjataan asioita potilastietojärjestelmään tai informoidaan kollegaa. Tutkiva työote on kehittynyt tätä laadullista tutkimusta tehdessä, mikä on hyväksi myös tulevaisuuteen, jos ryhdyimme tekemään lisää tutkimuksia. Toiminta on varmempaa, kun tietää mistä

aloittaa ja kuinka siinä edetään. Parityöskentelystä huolimatta itsenäistä työskentelyä on ollut paljon, mutta siitä on tulevaisuudessa hyötyä, sillä terveydenhoitajana työskennellään itsenäisesti.

Ajoittainen yhteydenpito opinnäytetyön etenemisestä on antanut toimeksiantajalle mahdollisuuden kommentoida ja antaa palautetta työstä. Saatu palaute ohjasi muokkaamaan työtä enemmän toimeksiantajan haluamaan suuntaan. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa on opettanut verkostoitumista. Verkostoituminen voi tulevaisuudessa jopa lisätä toimeksiantajan ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä.

Ammatillista kasvua ja sen kehittymistä on tukenut asioista luopuminen, kuten opaslehtisen pois jättäminen. Luopuminen ei ole nähtävissä aina negatiivisena asiana, vaan se voi olla hyväkin asia. Terveydenhoitajana esimerkiksi kaikkia päivän vastaanottoaikoja ei kannata varata yllättävien tilanteiden varalta. Näin varmistetaan joustavuutta päivään ja tarvittaessa pystytään hoitamaan akuutimpikin tapaus, eikä koko päivää tarvitse suunnitella uudestaan. Akuutimman tapauksen hoito vaatii yleensä enemmän aikaa ja luopumista jostakin muusta. Terveydenhoitaja tulee osata priorisoida asioita.

Omaa syventynyttä tietoaan voi hyödyntää kohdatessa tulevia monikkoperheitä ja erityisesti isiä neuvoloissa. Isiä osataan tukea paremmin ja pystytään huomioimaan enemmän perheen erityistilannetta. Aiheeseen syventyminen on avartanut monikkoperheiden elämää ja siihen liittyviä haasteita. Opinnäytetyön tekijät ovat nyt tämän aiheen asiantuntijoita.

9.6 Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja kehittämisideat

Opinnäytetyön tavoitteena on antaa tietoa monikkoperheen isän roolissa toimimisesta. Monikkoperheen isiä täytyy tukea tavallista enemmän, sillä perheessä on muutenkin erityistilanne. Isiä täytyy kannustaa tasavertaiseen vanhemmuuteen ja osallistumaan lastenhoitoon enemmän. Jokaiselle kehittyvät omat rutiinit harjoittelun ja ajan kautta. Kenenkään ei tarvitse olla valmis vanhempi heti, minkä

takia isien on saatava tarpeen mukaan tukea esimerkiksi neuvolasta jo odotusajana ja etenkin myöhemmin. Konkreettisinta on antaa käytännön ohjeita ja tarjota apua arkeen.

Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry sai tutkimuksen kautta arvokasta tietoa, mitä juuri monikkoperheiden isät ajattelevat roolistaan ja missä asioissa he mahdollisesti tarvitsisivat tukea. Tiedon saatuaan he voivat kehittää omaa toimintaansa yhdistyksenä ja näin ollen palvella jäseniään paremmin ja kohdistetummin. Perheen sisällä äitien on hyvä myös tiedostaa isien ajatusmaailma, jos niistä ei kehdata puhua ääneen. Tällöin äiti voi omalla toiminnallaan yrittää tukea puolisoaan paremmin ja antaa hänelle tilaa toimia omalla tavallaan.

Isät pitää huomioida entistä paremmin perhe- ja synnytysvalmennuksissa ja antaa heidänkin vaihtaa ajatuksiaan keskenään ilman äitejä. Tavalliset valmennukset eivät välttämättä palvele tulevia monikkoperheitä odotetulla tavalla. Opinnäytetyön jatkokehitysideoina voisi esimerkiksi olla valmennuksissa kohdistettu osuus monikkoperheille tai kokonaan järjestettävä oma monikkoperhevalmennus, jota ei ole kaikilla paikkakunnilla. Lisäksi synnytyksen aikana ja neuvolakäynneillä isiä tulisi huomioida enemmän. Tätä voisi edistää antamalla terveydenhoitajille sekä kättilöille opinnäytetyön tulokset, jolloin he voisivat omissa yksiköissään parantaa toimintaansa. Vaihtoehtona olisi myös järjestää aiheesta koulutuspäivä.

Laadullisen tutkimuksen jatkoksi voisi tehdä opaslehtisen, joka olisi suunnattu monikkoperheiden isille. Siinä voisi antaa isille tietoa, miten suoriutua isän roolista hyvin ja käytännön vinkkejä sekä tukea arjessa toimimiseen monikkolasten kanssa. Isien lisäksi opaslehtistä voisivat hyödyntää äidit sekä Monikkoperheet ry omassa toiminnassaan. He voisivat jakaa lehtistä yhdistykseen kuuluville isille, jotta heitä voitaisiin tukea paremmin isyyteen ja saada osallistumaan tehokkaammin lastenhoitoon.

Tuloksien perusteella voisi tehdä myös opaslehtisen terveydenhoitajille. Siinä voisi käsitellä monikkoperheiden kohtaamista sekä heille tarjottavia tukimuotoja.

Perheen erityistilanne vaatii heille kohdistettuja palveluja, esimerkiksi tukea lastenkasvatukseen ja yksilölliseen huomiointiin sekä vanhempien toimintakyvyn ylläpitämiseen. Terveystieteiden tietämystä monikkoperheistä tulisi lisätä, jotta he osaisivat paremmin kohdata perheet ja myös tukea heitä paremmin.

Lähteet

- Chin, R., Hall, P. & Daiches, A. 2011. Father's experiences of their transition to fatherhood: a metasynthesis. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 29 (1), 4 - 18. <http://web.b.ebscohost.com/tietopalvelu.karelia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=46a7416c-0b0e-4d7e-9988-eb46f4241bc2%40sessionmgr104&vid=3&hid=124>. 13.9.2017.
- Eerola, P. 2015. Hoivaisuus kulttuurisena valtavirtana. *Katsaus suomalaisten miesten isyykertomuksiin. Yhteiskuntapolitiikka* 80 (4), 414 - 419. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129565/eerola.pdf?sequence=1>. 14.9.2017.
- He, H.-G., Vehviläinen-Julkunen, K., Qian, X-F., Sapountzi-Krepia, D., Gong, Y. & Wang, W. 2015. Fathers' feelings related to their partners' childbirth and views on their presence during labour and childbirth: A descriptive quantitative study. *International Journal of Nursing Practice* 21 (52), 71 - 79. <http://web.b.ebscohost.com/tietopalvelu.karelia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=cfa309e6-d34c-4881-a16d-d6fd8268a2f5%40sessionmgr104&vid=1&hid=115>. 5.2.2017.
- Heinonen, K., Haggman-Laitila, A., Moilanen, I. & Pietilä, A.-M. 2016. The Lifeworld of Multiple-Birth Families. *International Journal of Caring Sciences* 9 (3), 754 - 769. http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/4_heinonen_original_9_3.pdf. 3.8.2017.
- Hermanson, E. 2012a. Isäksi ja äidiksi kasvetaan, ei synnytä! *Duodecim*. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00201. 18.3.2017.
- Hermanson, E. 2012b. Isän osallistuminen ja sitoutuminen lapsen hoitoon. *Duodecim*. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00202. 19.7.2017.
- Hermanson, E. 2012c. Minäpä olen monikko! *Duodecim*. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00118. 25.4.2017.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, J. 2000. Isästäkö äidin kaltainen vanhempi?. Teoksessa Laurinen, L. (toim.). *Koti kasvattajana, elämä opettajana. Kasvatus- ja oppimiskulttuurit tutkimuskohteina*. Jyväskylä: Atena kustannus, 36 - 66.
- Hyväluoma, J. 2010. Vanhemmuuden haasteet ja mahdollisuudet monikkoperheessä. *Yhteiskuntapolitiikka* 75:4, 4, 422 - 430. <https://julkari.fi/bitstream/handle/10024/100255/hyvaluoma.pdf?sequence=1>. 422-430. 13.9.2017.
- Joanna Briggs Institute. 2010. Keskosen asentohoito tukee optimaalista fysiologista kehitystä. *Best Practice* 14(18). Käännös Suomen JBI yhteistyökeskus: Lindfors Kirsi & Korhonen Anne. http://www.hotus.fi/system/files/BPIS_ennakko_2010-18_0.pdf. 29.8.2017.

- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro.
- Karhumäki, A. 2009. Monikkoperheiden hyvinvoinnin tukeminen. Teoksessa Lammi-Taskula, J., Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80047/0e6f5676-9ccf-4490-8496-45c7b3acce5f.pdf?sequence=1>. 128-137. 14.8.2017.
- Karttunen, E., Pekonen, A. & Huttunen, J. 2017. Isä synnytyksessä. Hyvä alku monikkovanhemmuuteen. Ammattihenkilöstön opas monikkoperhevalmennukseen. Suomen Monikkoperheet ry. http://www.suomenmonikkoperheet.fi/files/ammattilaisopas_valmis.pdf. 30 – 31. 9.4.2017.
- Kiviranta-Kukkonen, S. 2017. Opinnäytetyö valmistuu. siira.jyrkila@edu.karelia.fi. 17.10.2017.
- Korja, R. 2011. Lapsen enneaikainen syntymä ja varhaiset tunnesiteet. Teoksessa Sinkkonen, J. & Kalland, M. (toim.). 2011. Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen. Helsinki: WSOYpro, 183-196.
- Kowlessar, O., Fox, J. R., Wittkowski, A. 2015. The pregnant male: a metasyntesis of first-time fathers' experiences of pregnancy. Journal of Reproductive and Infant Psychology 33 (2), 106 - 127. <http://web.b.ebscohost.com/tietopalvelu.karelia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=f7503304-5b88-4e59-bb3c-4e66bc7638a3%40sessionmgr102&vid=1&hid=129>. 13.9.2017.
- Kuittinen, K. 2014. Tasavertaisen vanhemmuuden vahvistaminen perhevalmennuksessa. Perheaikaa.fi. <https://www.perheaikaa.fi/jutut/lapsitulossa/vanhemmuus/tasavertaisen-vanhemmuuden-vahvistaminen-perhevalmennuksessa/>. 19.4.2017.
- Kumpula, U. 2017. Monikkoperhe. Lastenneuvolakäsikirja. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. <https://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/tietopaketti/monimuotoiset-perheet/monikkoperhe>. 18.3.2017.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.
- Lainiala, L. 2014. Perhepolitiikka kriisin aikana. Perhebarometri 2014. Väestötutkimuslaitos Katsauksia E 48, 1 – 88. Väestöliitto. https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/fcee7dbd6c4c6de7fae61b35611a88c0/1493134299/application/pdf/4915996/Perhebarometri%202014_web.pdf. 13.9.2017.
- Laru, S. 2017. Isäksi ja äidiksi - vanhemmaksi kasvaminen. Perheaikaa.fi. <https://www.perheaikaa.fi/nettiluennot/lapsitulossa/luento:1511/>. 18.3.2017.
- Lehtonen, L. 2009. Keskosien muuttuva hoito. Aikakauskirja Duodecim 125 (12). <http://www.duodecimlehti.fi/lehti/2009/12/duo98131>. 1.9.2017.
- Maistraatit. 2017. Isyyden tunnustamisen vahvistaminen. http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/kotikunta_ja_vaestotiedot/Isyyden-tunnustamisen-vahvistaminen/. 14.2.2017.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2017. Ajatuksia isyydestä. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/isyyys/. 11.5.2017.

- Pelkonen, M. & Hakulinen, T. 2015. Isyyden tunnustaminen neuvolassa – Muutokset äitiysneuvolatyössä. Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://www.thl.fi/documents/605877/2204220/Isyyden+tunnustamine+n+%C3%A4itiysneuvolassa.pdf/8cdb921c-9dcf-48ed-8ee4-e56949bda692>. 27.3.2017.
- Punamäki, R.-L. 2011. Vanhemmuuteen siirtyminen: raskausajan ja ensimmäisen vuoden kiintymyssuhteet. Teoksessa Sinkkonen, J. & Kalland, M. (toim.). Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen. Helsinki: WSOYpro, 95-114.
- Puura, K. & Hastrup, A. 2015. Varhainen vuorovaikutus (VaVu). Lastenneuvolakäsikirja. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/ohjeet-ja-tukimateriaali/menetelmat/psykososiaalinen-kehitys/vavu>. 5.4.2017.
- Riihonen, R., Oulasmaa, M. & Laru, S. 2017. Isän haastava ja antoisa rooli. Väestöliitto. http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/parisuhteen-happy-hour/tietoa/isan-haastava-ja-antoisa-rooli/. 3.2.2017.
- Salzmann-Erikson, M. & Erikson, H. 2013. Fathers sharing about early parental support in health-care - virtual discussions on an Internet forum. *Health and Social Care in the Community* 21 (4), 381 - 390. <http://web.a.ebscohost.com.tietopalvelu.karelia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=4688c3b6-da7f-464b-ab4d-64433736b468%40sessionmgr4008&vid=1&hid=4002>. 14.9.2017.
- Sarkadi, A., Kristiansson, R., Oberklaid, F. & Bremberg, S. 2008. Fathers' involvement and children's developmental outcomes: a systematic review of longitudinal studies. *Acta Pædiatrica* 97, 153 - 158. https://www.researchgate.net/publication/5795105_Fathers%27_Involvement_and_Children%27s_Developmental_Outcomes_A_Systematic_Review_of_Longitudinal_Studies. 13.9.2017.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Isien ja isyyden tukeminen äitiys- ja lastenneuvoloissa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:24, 1 - 78. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113966/Selv200824.pdf?sequence=1#page=35&zoom=auto,-16,426>. 14.8.2017.
- Sunikka, T. 2017. Opinnäytetyö Monikkoperheille. siira.jyrkila@edu.karelia.fi. 6.4.2017.
- Suomen Monikkoperheet ry. 2017a. Tilastot. <http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikkotietoa/tilastot/>. 3.2.2017.
- Suomen Monikkoperheet ry. 2017b. Monikkotietoa. <http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikkotietoa/>. 3.2.2017.
- Suomen Monikkoperheet ry. 2017c. Alueelliset yhdistykset. <http://www.suomenmonikkoperheet.fi/toiminta/alueelliset-yhdistykset/>. 18.3.2017.
- Suomen Monikkoperheet ry. 2017d. Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry. <http://www.suomenmonikkoperheet.fi/ry/pohjois-karjalan-monikkoperheet-ry/>. 6.4.2017.
- Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. 2011. Meille tulee vauvat – opas monikkovauvojen odotukseen ja hoitoon.

- <https://www.thl.fi/documents/605877/747474/tuplaonni2011.pdf>.
3.2.2017.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 2016. Vastasyntyneet alueittain.
https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/synre/vastasyalue/fact_synre_vastasyalue?row=area-86553.&column=time-50459.&filter=nfetus-10774#.
3.2.2017.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.
Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2014. Hyvän tieteellisen käytännön loukkaukset. <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/htk-loukkaukset>. 12.4.2017.
- Yogman, M. & Garfield, C. F. 2016. Fathers' Roles in the Care and Development of Their Children: The Role of Pediatricians. *American Academy of Pediatrics* 138 (1), 1 - 17.
<http://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/138/1/e2016128.full.pdf>. 13.9.2017.

Saatekirje

Monikkoperheiden isien kokemukset

Hyvä monikkoperheen isä!

Olemme terveydenhoitajaopiskelijoita Karelia-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä monikkoperheiden isien kokemuksista omasta roolistaan sekä tuen tarpeesta.

Osallistuminen merkitsee oheisen kyselylomakkeen täyttämistä ja palauttamista. Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Kyselylomakkeen täyttämiseen saatte tarvittaessa apua allekirjoittaneilta. Allekirjoittaneilla on vaitiolovelvollisuus vastauksista.

Vastauksenne käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina. Vastaajan tiedot eivät paljastu tuloksissa. Kyselyyn vastaamiseen on aikaa 1 viikko.

Opinnäytetyömme ohjaajina toimivat Raija Latvala ja Irja Väisänen Karelia-ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan internetissä osoitteessa www.theseus.fi

Ystävällisin terveisin

Siira Jyrkilä (siira.jyrkila@edu.karelia.fi)

Enni Kettunen (enni.kettunen@edu.karelia.fi)

Tarvittaessa yhteydenotot sähköpostitse.

Kyselylomake

Millaista on olla isä monikkoperheessä? Miten kuvailisit isän roolia?

Oma vastauksesi

Millaisia kokemuksia sinulla on isän huomioimisesta neuvolassa odotusaikana?

Oma vastauksesi

Millainen kokemus lasten syntymä oli sinulle? (Voit kertoa myös miten koit sairaalan toiminnan)

Oma vastauksesi

Millaisia kokemuksia sinulla on isän huomioimisesta lastenneuvolassa?

Oma vastauksesi

Millaista tukea toivoisit saavasi isyyteen? Miten neuvola voisi tukea paremmin?

Oma vastauksesi

Millaista tukea kaipaisit perheenne arjessa?

Oma vastauksesi

Millaiseksi koet Monikkoperheet ry:n tarjoaman tuen?

Oma vastauksesi

Vapaa sana

Oma vastauksesi

Esimerkki teemoittelusta

Sitaatti	Tiivistys	Alateema	Teema
"Mielestäni minut on huomioitu hyvin lastenneuvolassa. "	Isän hyvä huomiointi lastenneuvolassa	Perhekeskeisyys	Neuvolassa huomiointi
"Itseni on otettu huomioon mielestäni ihan hyvin neuvolakäynneillä"	Isän hyvä huomiointi neuvolassa		
"Isää ei oikeastaan huomioitu... ei valmennusta isyyteen ollenkaan"	Isän huomioimattomuus, eikä valmennusta isyyteen	Huomioimattomuus	
"En päässyt neuvolakäynneille mukaan työkiireiden takia"	Työkiireet estävät neuvolakäynneille osallistumisen	Työkiireet	
"No kyllä mielestäni edelleen isä on aika erillään... "	Isän ulkopuoliseksi kokeminen	Ulkopuolisuus	
"Neuvolakäynneille en kerinnyt mukaan mutta sairaalassa UÄ olin muutamia kertoja mukana. Sairaala käynnit oli ok. "	Isä estynyt menemästä neuvolakäynneille kiireiden takia.	Kiire	

Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainoastaan sellaisten opinnäytetöiden yhteydessä, joita ei toteuteta ammattikorkeakoulun ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa.

Toimeksiantaja	Nimi (esim. yritys) Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry Yhteystiedot (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) [REDACTED]	
	Työn aihe Monikkoperheiden isien kokemukset roolistaan ja tuen tarpeesta	
Tekijä	Nimi Siira Jyrkilä ja Enni Kettunen	Opiskelijanumero 1401729 ja 1400921
	Katuosoite	Postinumero Postitoimipaikka
	Puhelin	Sähköpostiosoite siira.jyrkila@edu.karelia.fi ja enni.kettunen@edu.karelia.fi
	Suoritettava tutkinto Terveystieteiden Terveystieteiden	Ryhmätunnus STINS14
Karelia-amk	Yhteyshenkilön nimi (Ohjaaja) Raija Latvala ja Irja Väisänen	Tehtävänimike Lehtori ja tuntiopettaja
	Toimipaikka ja osoite Karelia-ammattikorkeakoulu Tikkarinne 9, 80200 Joensuu	
	Puhelin 013 260 600	Sähköpostiosoite info@karelia.fi
Toimeksiantosopimuksen ehdot		
Ohjaus	Ohjaaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja Ohjaaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.	
Dokumentointi	Karelia-amk:ssa toteutetaan avointa toimintakulttuuria, mikä tarkoittaa, että myös opinnäytetöiden aineistot ja tulokset avataan soveltuvin osin erillisen ohjeistuksen mukaisesti (ml. avoin julkaiseminen). Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeen mukainen kirjallinen raportti, joka julkaistaan sähköisessä muodossa Theseus-verkkokirjastossa tai josta toimitetaan yksi kansitettu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon. Työ arkistoidaan Karelia-amk:n kirjastoon sähköisessä muodossa.	
Oikeudet	Opinnäytetyön tekijänoikeudet kuuluvat tekijälle. Toimeksiantaja saa rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin. Ammattikorkeakoululla on jatkuvasti voimassa oleva oikeus hyödyntää tuloksia omassa opetuksessa ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassaan. Sopijaosapuolilla on mahdollisuus sopia muista opinnäytetyön tuloksia koskevista oikeuksista kuitenkin niin, että tämän sopimuskohtan nojalla ammattikorkeakoulun saamat oikeudet säilyvät voimassa.	
Keksinnöt	Jos Tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijöistä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen ensisijaisesti Toimeksiantajan tai niiden puuttuessa ammattikorkeakoulun keksintöohjeen linjauksia. Opinnäytetyön tai sen osan julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaarantaa sen tai sen osan suojaamista patentilla tai hyödyllisyysmallilla.	
Vastuut	Opinnäytetyön tulos toimitetaan sellaisena kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tulokselle takuuta eivätkä vastaa sen soveltuvuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista välittömistä vahingoista. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.	
Lisäksi sovitaan		
Salassapito	Ohjaajalla ja opinnäytetyön Tekijällä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tulleisiin luottamuksellisiin asioihin viiden vuoden ajan. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaistava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettävää aineistoa. Tarvittaessa käytetään erillistä salassapitosopimusta.	
	Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) saman sisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään opinnäytetyösuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.	
	Paikka ja päivämäärä Joensuu 16.5.2017	Allekirjoitus
Toimeksiantaja	[REDACTED]	[REDACTED]
Tekijä	Siira Jyrkilä ja Enni Kettunen	Siira Jyrkilä Enni Kettunen
Karelia-amk	Irja Väisänen	Irja Väisänen